

CREDINȚA STRĂBUNĂ

REVISTĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A ALBA IULIEI ♦ Anul XXIX ♦ Nr. 1 (394) ♦ IANUARIE 2019

◆ Plimbare prin Bizanț (V) Biserica „Sfânta Maria a Mongolilor”

O trăsătură aparte a acestei biserici e că după cucerirea Constantinopolului, aceasta a rămas în stăpânirea comunității grecești și nu a fost transformată în moschee.

» Pagina 4

◆ Chiraleisa

Chiraleisa, o formă de ccolind curățitor cu un înțeles profund, are ca scop purificarea tuturor elementelor din mediul înconjurător pentru ca toate gospodăriile să aibă parte de spor și de rodnicie în noul an.

» Pagina 5

◆ Din viața eparhiei

📖 Anul Nou, prăznuit în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia
📖 Sufja de binecuvântare a complexului Catedralei Reîntregirii
📖 Activitate pastorală, organizată în parohia Senereuș, protopopiatul Sighișoara
📖 Gânduri și impresii ale tinerilor din Tabăra de la Mănăstirea Oașa

Paginile 2-3

◆ Varia

📖 Biserica și păstoria sufletești, ca sfinici ai vieții obștești
📖 Marele poet român Mihai Eminescu, omagiat în Statele Unite ale Americii, la New York
📖 În funcție de slujba săvârșită pentru sfințirea apei, Aghiasma poate fi de două feluri: Mare și mică

Pagina 7

2019 – Anul omagial al satului românesc (al preoților, învățătorilor și primarilor gospodari) și Anul comemorativ al patriarhilor Nicodim Munteanu și Iustin Moisescu și al traducătorilor de cărți bisericești

Anul 2019 a fost proclamat de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române drept *Anul omagial al satului românesc (al preoților, învățătorilor și primarilor gospodari) și Anul comemorativ al patriarhilor Nicodim Munteanu și Iustin Moisescu și al traducătorilor de cărți bisericești*. Astfel, în cuprinsul Patriarhiei Române și în diaspora românească vor fi organizate numeroase conferințe, colocvii și simpozioane, precum și întâlniri, expoziții, mărturii, evocări ale unor renumiți preoți, învățători și primari gospodari din satul românesc, precum și ale patriarhilor omagiați și ale traducătorilor de cărți bisericești. De asemenea, sectoarele administrațiilor eparhiale și instituțiile de învățământ teologic vor desfășura evenimente și vor derula proiecte în vederea valorificării moștenirii istorice, culturale și spirituale caracteristice satului românesc autentic și vor promova figurile clericilor cărturari care au susținut și au îmbogățit literatura teologică românească.

În urmă cu aproape 100 de ani, pe frumoasele plaiuri ale Arhiepiscopiei noastre, în casa preotului ortodox Isidor Blaga, paroh în satul Lancrăm de lângă Alba Iulia, se articula una dintre cele mai geniale

și axiomatice metafore ale spiritului românesc: *veșnicia s-a născut la sat*. Aceasta s-a născut în mintea tânărului Lucian Blaga, cel de-al nouălea copil al preotului amintit. În poezia sa intitulată *Sufletul satului*, marele poet și filosof se exprima: „Eu cred că veșnicia s-a născut la sat./ Aici orice gând e mai încet./ Și inima-ți zvâcnește mai

rar,/ Ca și cum nu ți-ar bate în piept,/ Ci adânc în pământ undeva”. Această perspectivă asupra universului rural a fost cultivată și în alte scrieri ale academicianului Lucian Blaga, sintetizând o autentică viziune asupra satului și asupra dimensiunii existenței pe care acesta o propune prin valorile perene pe care și le-a însușit.

Astăzi, într-o lume a exclusivismului citadin, suntem chemați la un astfel de exercițiu reflexiv, interogându-ne asupra adevăratelor noastre origini și asupra moștenirii primite din vistierile satului românesc. Chiar dacă nu vom putea rezolva cu adevărat criza demografică, infrastructurală și economică a satului, trebuie să îi conservăm valoarea lui culturală și identitară. Înțelegerea universului spiritualității rurale românești generează un mod natural de existență, ferit de artificialitatea tehnică și de rutina cotidiană. Chiar dacă în mediul urban trăiește deja peste 60% din populația țării, iar mediul rural este puternic îmbătrânit, încă există mari speranțe ale stabilizării satului contemporan. Igiena spirituală a satului românesc ar trebui să fie mai importantă decât confortul maladiv al orașului. Am putea stopa declinul rural cultivând frumusețile și datinile autohtone, învățându-i pe cei tineri ce presupune viața la țară, (re)trăind dimensiunea existenței sătești, lăsându-ne povățuiți de lumina preotului și înțelepciunea învățătorului, luând aminte la amendamentele instanțelor morale colective.

Pr. Oliviu Botoi

» continuare în pag. 2

Cuvântul ierarhului

Sfântul Ioan Botezătorul – un exemplu de moralitate astăzi

CIM
YIK

Sfântul Ioan Botezătorul este cel mai mare om născut din femeie (cf. Mt. 11, 11), „prietenul Mirelui” (In. 3, 29), Înaintemergătorul lui Mesia, venit în lume „să-I gătească căile” (cf. Lc. 1, 76). El este cel mai mare dintre profeți, care Îl prezintă pe Hristos ca Dumnezeu și Răscumpărător (In. 1, 15), ca Judecător suprem (Mt. 3, 12) și ca Om adevărat, Miel, victimă de sacrificiu pentru păcatele lumii (In. 1, 29). Sfântul Ioan, „îngerul legământului” (Maleahi 3, 1), L-a botezat pe Iisus în Iordan (Mt. 3, 13-17), fiind primul om, după Sfânta Fecioară Maria, care a văzut descoperirea cea mai completă a Dumnezeirii: Sfânta Treime. Drept aceea, îngerii se bucură astăzi cu oamenii, iar Biserica în graiuri minunate cântă: „Pe cel ce a petrecut pe pământ viață ca un înger, pe cel ce a mers înainte și ca un lăcaș de dimineață a răsărit, vestind pe Soarele dreptății, pe acela care a botezat pe Hristos în reședințele Iordanului, pe marele Ioan, să-l laudăm”.

Sfântul Ioan este feciorul arhiereului Zaharia și al Elisabetei cea steapă, fiind născut din făgăduința arhanghelului Gavri-

il. El a crescut într-un climat de aleasă evlavie, într-o casă unde virtuțile străluceau. Din fragedă pruncie, a fost înveșmântat în sfințenie. Când părinții lui au trecut la Domnul, copilul Ioan a luat calea pustiei. El s-a retras în pustia Iudeii (Mt. 3, 1), situată între Ierusalim și Iordan, unde va sta până la ceasul hotărât de providență, „până în ziua arătării lui către Israel” (Lc. 1, 80). Acolo a petrecut cu fiarele sălbatice, acoperit cu îmbrăcăminte din păr de cămilă și încins pe la mijloc cu o curea de piele. Hrana lui a fost simplă ca a păsărilor, fiindcă mânca lăcuste și miere sălbatică. În austeră singurătate, prin reculegere, meditație, rugăciune și post, își înfrâna trupul și patimile, se întărea în duh de pocăință, ca la timpul convenit să fie bine pregătit pentru misiunea sa.

După o pregătire până la vârsta de 30 de ani în pustie, părăsește singurătatea și vine pe malul râului Iordan, predicând împărăția lui Dumnezeu (cf. Mt. 3, 2) și „botezul pocăinței întru iertarea păcatelor” (Mc. 1, 4). Mulțimile îl urmau și el își făcea nenumărați ucenici. Dornici de o redeșteptare morală,

oamenii veneau să se boteze de către Ioan în Iordan, mărturisindu-și păcatele (cf. Mt. 3, 6; Mc. 1, 5). Sinceri și evlavioși, ei ascultau cuvântul vieții, mai ales acum când romanii cuceritori, prin cultul zeilor Mithra și Marte, căutau să-i îndepărteze de la adevăratul și unicul Dumnezeu, descoperit prin Lege și prooroci.

Viața Sfântului constituia mărturia alegerii sale ca profet, faptele lui dovedeau dragostea lui față de popor, sufletul său era îmbălsămat de înțelepciune și prevedere, încât fiecăruia îi dădea sfatul potrivit. Celor din aristocrația templului, fariseilor și saducheilor, cunoscându-le falsitatea, le adresa cuvinte grele: „Pui de vipere, cine v-a învățat să fugiți de mânia ce va să fie?” (Lc. 3, 7). Celor care doreau să fie informați ce să facă pentru a trăi cum se cuvine, le vorbea familiar și binevoitor, îi mângâia prin cuvinte frumoase. Pe de o parte, îi îndemna să se îndrepte, să se pocăiască, iar pe de altă parte îi îndemna la slujire iubitoare, la îndeplinirea datoriilor individuale și publice, după locul pe care-l ocupau în societate și după anumite situații în care se găseau.

Deci, îi povățuia să se pocăiască, apoi să-și continue fiecare slujba, să îndeplinească „datoria dragostei”.

Momentul culminant al vieții sale a fost Botezul Domnului, când și-a arătat smerenia și chemarea de sus. Sfântul Ioan l-a înfruntat pe regele Irod Antipa și pe concubina lui, ceea ce a dus la arestarea preotului și la tăierea capului său (cf. Mt. 14, 1-12). Așa a primit el cununa slavei cerești, la vârsta de 32 de ani. După ce fericise pe alții și văzuse slava Sfintei Treimi, el a fost răpus de răutatea lumii prin sabia lui Irod. Sfântul Ioan Botezătorul este un exemplu de moralitate pentru timpul nostru, când oamenii stau în păcate și nu se pocăiesc, stau în egoism și nu se dăruiesc. Ferindu-ne de păcate și iubind pe aproapele, noi arătăm că suntem „născuți din Dumnezeu” (cf. I In. 4, 7) și dovedim că suntem „prietenii ai Mirelui” (cf. In. 3, 29), ai lui Hristos, Modelul sublim al desăvârșirii și al slujirii creștine.

† IRINEU

Arhiepiscop al Alba Iuliei

Sinaxarul lunii Ianuarie

Sfântul Cuvios Gheorghe Hozevitul

Sfântul Cuvios Gheorghe Hozevitul, ale cărui sfinte moaște sunt cinstite în mănăstirea sa, din pustia Hozeva, a trăit și s-a nevoit în secolul al VII-lea. Acest sfânt cuvios, cipriot de origine, este prăznuit de Biserica Ortodoxă în ziua de 8 ianuarie, imediat după Botezul Domnului și după prăznuirea Sfântului Ioan Botezătorul.

Sfântul Gheorghe Hozevitul s-a născut într-o familie de creștini evlavioși, care i-au insuflat dragostea față de Dumnezeu. După moartea părinților săi, dorind să îmbrățișeze viața monahală, o parte din averea sa a dat-o săracilor, după care a fugit pe ascuns în Țara Sfântă, unde se nevoia duhovnicește un frate al său mai mare. Acesta viețuia de mulți ani în Lavra lui Calamon, aflată pe malurile pustii ale râului Iordan. După ce s-a închinat la Mormântul Domnului și la toate celelalte locuri sfinte, Cuviosul Gheorghe s-a întâlnit cu fratele său, care l-a rânduit într-o mănăstire din pustia Hozeva, aflată la o distanță de numai 20 de kilometri de Ierusalim, pe drumul ce coboară către Ierihon.

După ce a fost tuns în monahism, tânărul nevoitor a fost dat spre ascultare unui bătrân foarte aspru. Cu toate că tânărul ucenic era blând, răbdător și smerit cu inima, adesea era nedreptățit de bătrânul său. Cuviosul a devenit o icoană pentru toți ceilalți, primind de la Dumnezeu darul înaintevăderii și al facerii de minuni. Așadar, pentru a evita slava deșartă, a părăsit mănăstirea și a mers la fratele său, în lavra de lângă Iordan.

După adormirea în Domnul a fratelui său, Cuviosul Gheorghe s-a întors la mănăstirea lui de metanie, în pustia Hozeva. Starețul acesteia, cunoscând viețuirea lui înaltă, l-a rânduit într-o chilie retrasă și i-a îngăduit un mod de viață pustnicesc. Toată săptămâna petrecea zăvorât, iar în obște cobora doar duminica pentru bucuria fraților și participarea la Sfânta Liturghie.

Ajungând la bătrânețe, Cuviosul Gheorghe și-a cunoscut mai dinainte trecerea la cele veșnice. A fost înmormântat în mănăstirea care îi poartă astăzi numele, pe care a și condus-o duhovnicește vreme de mai mulți ani.

TRADIȚII ROMÂNEȘTI ÎN LUNA IANUARIE

» continuare în pag. 5

Chiraleisa

Începutul lunii ianuarie ne oferă ultimele ritualuri și tradiții populare specifice sărbătorilor de iarnă, ale căror caracter este destul de optimist și plin de speranță. Urarea de bine predomină în această perioadă, fie că vine din partea preotului, a copiilor sau a adulților. În satul românesc, dacă la Crăciun vorbim de un colindat cu caracter binevestitor, prin care anunțăm venirea în lume a Mântuitorului, iar la Anul Nou întâlnim un colindat cu caracter de urare pentru noul an care tocmai a sosit, în preajma Bobotezei, tradiția populară ne pune înaintea colindului cu caracter purificator, care are menirea de a curăța vîzduhul și toată materia de influența duhurilor rele. În acest sens, de Bobotează vorbim de *chiraleisa*, o formă de colind purificator cu un istoric și un înțeles destul de profund.

Ce este chiraleisa? Existența acestui obicei în viața satului românesc este atestată de una dintre cele mai populare opere din literatura românească, și anume *Amintiri din copilărie*, de Ion Creangă: „Și, când veneau cele două ajunuri, câte treizeci-pa-

truzeci de băieți fugeam înaintea popei, de rupeam omătul de la o casă la alta, și la Crăciun nechezam ca mînzii, iar la Bobotează strigam chiraleisa de clocotea satul” (Ion Creangă, *Amintiri din copilărie și alte povestiri*, Editura Cartier, Chișinău, 2014, p. 23). În unele studii etnografice, chiraleisa este asociată cu obiceiul umblatului preotului cu Iordanul sau cu stropitul caselor cu Aghiasmă Mare, însă, cert este faptul că *iordanitul* și *chiraleisa* sunt două obiceiuri distincte, dar care se află într-o strînsă legătură. De unde această denumire de chiraleisa? Se pare că ea provine de la sintagma liturgică „Doamne, miluiește”, în limba greacă *Κύριε, ἐλέησον*. Nu este de mirare acest lucru, știind foarte bine că limba greacă a influențat într-o anumită măsură vocabularul limbii noastre.

Chiraleisa are ca scop, după cum spuneam și mai sus, purificarea tuturor elementelor din mediul înconjurător pentru ca toate gospodăriile să aibă parte de spor și de rodnicie în noul an. Ne punem întrebarea: De ce este nevoie de un ritual purificator tocmai acum, de Bobotează?

LUNA IANUARIE ÎN ISTORIE

3 ianuarie 1853: La Sibiu, a apărut primul număr al ziarului „Telegraful român”, condus în primii ani de către Florian Aaron și apoi de către Dr. Pavel Vasici;

8 ianuarie 1392: A avut loc prima mențiune documentară a „stolnicului” și a „păharnicului”, în Muntenia;

12 ianuarie 1878: În cadrul Războiului de Independență a României, trupele armate au ocupat localitatea Smârdan, punct important al sistemului de apărare a Vidinului;

15 ianuarie 1850: S-a născut Mihail Eminovici (Mihai Eminescu), poet, prozator și jurnalist român, originar din Moldova;

24 ianuarie 1859: Alexandru Ioan Cuza a fost ales domnitor de către Adunarea Electivă a Valahiei;

28 ianuarie 1821: A avut loc începutul mișcării revoluționare conduse de către Tudor Vladimirescu;

30 ianuarie 1695: Sfântul Constantin Brâncoveanu, domn al Munteniei, a primit titlul de principe al Imperiului din partea Curții de la Viena.

» continuare din pag. 1

2019 – Anul omagial al satului românesc (al preoților, învățătorilor și primarilor gospodari) și Anul comemorativ al patriarhilor Nicodim Munteanu și Iustin Moisescu și al traducătorilor de cărți bisericești

De asemenea, în acest an, ne îndreptăm privirile și spre doi vrednici de pomenire patriarhi ai Bisericii Ortodoxe Române: Nicodim Munteanu (1864-1948) și Iustin Moisescu (1910-1986). Prin viața și activitatea lor, s-au dovedit pastori destoinici și apărători fervenți ai Bisericii strămoșești, în timpul unor perioade tulburi din istoria națională. Pe lângă lucrarea arhipastorală și liturgică, cei doi Întâistătători ai Bisericii noastre au realizat o rodnică misiune cultural-editorială. Patriarhul Nicodim a tradus în limba română peste 100 de lucrări teologice și de spiritualitate, precum și opere literare ale unor autori ruși precum L. Tolstoi și N. Gogol. De asemenea, a îmbogățit cultura română cu o nouă traducere a Bibliei, realizată în 1936, alături de preotul Grigore Pișculescu (Gala Galaction) și de preotul Vasile Radu. Patriarhul

Iustin s-a vădit drept un profesor și cercetător de vocație prin operele sale teologice și prin traduceri din mari teologi ortodocși ai vremii. A inițiat și colecția „Părinți și Scriitori Bisericești”, ce a adus la lumina tiparului 37 de volume cu texte patristice.

Gândurile noastre se îndreaptă și către marii traducători ai textului Sfintei Scripturi și ai cărților bisericești. Nume ca cel al lui Coresi, Nicolae Milescu Spătarul, Radu și Șerban Greceanu și alții vor rămâne repere în istoria limbii și culturii române. Noi, clericii și credincioșii Eparhiei Alba Iuliei, aducem cinstea cuvenită traducătorilor care au trudit în vechia Mitropolie a Bălgradului în vederea traducerii pentru prima dată în limba română a *Noului Testament* (1648) și, apoi, a *Psalterii* (1651). Aducem rugăciunile noastre de mulțumire Sfântului Ierarh Simion Ștefan și Sfântului

Ierarh Andrei Șaguna, Mitropoliții Transilvaniei, pentru lucrarea de răspândire a cuvântului evanghelic în inimile credincioșilor ardeleni, și nu numai. Îi omagiem, de asemenea, și pe traducătorii recenți, sau chiar contemporani, ai scrierilor patristice și postpatristice, care prin munca lor îmbogățesc literatura teologică și îi zidesc spiritual pe credincioși.

Suntem încredințați de faptul că pe parcursul acestui an, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Irineu, vom reuși să realizăm proiecte frumoase și cu impact pastoral-misionar în comunitățile din cuprinsul Eparhiei. Avem nădejde că, prin buna colaborare dintre parohii și alte instituții publice și culturale, vor ieși la iveală portrete ale unor mari pastori de suflare și iscușiți dascăli ai satelor românești, care au povățuit și au educat armonios zeci de generații de români. Nutrim ferm speranța într-o (re) deșteptare sau înviere națională, dându-ne seama de darurile pe care Dumnezeu le-a revărsat asupra poporului nostru și asupra copiilor noștri, „așezându-ne în acest mirific spațiu carpato-danubian de la fereastra mării, *pe-un picior de plai și pe-o gură de rai*”, după cum des se exprimă Arhipăstorul nostru.

Pr. Oliviu Botoi

Anul Nou, prăznuit în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia

La cumpăna dintre anii 2018 și 2019, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a fost prezent în mijlocul credincioșilor din Cetatea Marii Uniri. Arhipăstorul nostru, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a oficiat, luni, 31 decembrie, înainte de miezul nopții, la Catedrala Reîntregirii, *Slujba ce se săvârșește în noaptea trecerii dintre ani*, în semn de mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra noastră în anul care s-a încheiat.

În cuvântul de învățătură adresat numeroșilor credincioși, Ierarhul nostru a reliefat importanța istorică a anului care a trecut, în care am sărbătorit împlinirea unui secol de la înfăptuirea unității național-statale a tuturor românilor. În acest sens, Întâistătătorul

Eparhiei noastre a evidențiat faptul că avem datoria să multiplicăm zestrea spirituală și materială preluată de la înaintașii noștri. De asemenea, Chiriarhul nostru i-a îndemnat pe cei prezenți să își călăuzească viața și trăirea personală după poruncile Mântuitorului și să pășească în noul an având convingerea că Dumnezeu este Cel Care acordă rezolvare problemelor noastre.

Conform rânduielii stabilite în anul 2011 de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, *Slujba ce se săvârșește în noaptea trecerii dintre ani* cuprinde Acatistul Mântuitorului Iisus Hristos, rugăciunea Sfântului Isaac Sirul (a Acatistului), o rugăciune de mulțumire și două rugăciuni de intrare în noul an. Astfel, la cumpăna dintre ani, această

slujbă solemnă este săvârșită în toate lăcașurile de cult din cuprinsul Patriarhiei Române, reprezentând un prilej de a aduce laudă și mulțumire lui Dumnezeu pentru darurile și binecuvântările din anul care a trecut.

Dimineața, în ziua Praznicului Tăierii-împrejur cea după trup a Domnului, când Biserica noastră face pomenirea Sfântului Ierarh Vasile cel Mare Chiriarhul nostru, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a oficiat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare și a rostit cuvântul de învățătură în Catedrala Reîntregirii.

Adresându-se numeroșilor credincioși prezenți, Întâistătătorul Eparhiei noastre, făcând referire la trecerea timpului, a evidențiat faptul că noi nu avem pe acest pământ cetate stătătoare, reliefând, totodată, faptul că, în perspectiva dobândirii veșniciei fericite, trebuie să facem din timpul și spațiul în care trăim o „antecameră” a Împărăției lui Dumnezeu. De asemenea, Ierarhul nostru a subliniat faptul că noi trebuie să trăim această viață trecătoare ca pe o datorie de restituit pentru Mântuitorul Hristos, Cel Care a murit și a înviat pentru întreaga omenire.

Claudiu Popa

Părintele Arhiepiscop Irineu a oficiat slujba de binecuvântare a complexului Catedralei Reîntregirii

Marti, 15 ianuarie a.c., când Biserica noastră face pomenirea Sfinților Cuvioși Pavel Tebeul și Ioan Colibașul, începând cu ora 12.00, în Salonul oficial al Centrului eparhial, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a oficiat slujba de binecuvântare a complexului Catedralei Reîntregirii, în urma amplelor lucrări de renovare și restaurare efectuate în cursul anului 2018. Cu acest prilej, s-au aflat de față părinții consilieri și părintele inspector din Permanența Consiliului eparhial, clericii slujitori ai Catedralei arhiepiscopale, precum și o parte dintre angajații Centrului eparhial.

Din inițiativa și prin implicarea Părintelui Arhiepiscop Irineu, în întâmpinarea sărbătorii Centenarului Marii Uniri, de la 1 Decembrie 2018, a fost restaurat și renovat în profunzime ansamblul arhitectural din jurul Catedralei arhiepiscopale, fiind înnoite și înfrumusețate reședința arhiepiscopală și întreg sediul administrației eparhiale. După reamenajarea spațiului existent, au fost inaugurate noi încăperi destinate activităților socio-culturale și religioase: Sala „Sfântul Ierotei”, Aula „Sfântul Simion Ștefan”, Salonul „Emilian Episcopul” și Ecclesiarhia.

La finalul slujbei, Părintele Arhiepiscop Irineu, în cuvântul

adresat celor prezenți, a evidențiat faptul că restaurările substanțiale din cadrul complexului Catedralei arhiepiscopale au fost realizate în semn de prețuire față de trecutul glorios al înaintașilor noștri, care s-au jertfit pentru demnitatea neamului și unitatea poporului român. De asemenea, Arhipăstorul nostru i-a îndemnat pe cei de față să păstreze și să valorifice, cu credință și dăruire, patrimoniul etnic al neamului nostru dreptcredincios. În continuare, cei prezenți au putut vizita spațiile care au fost restaurate pe parcursul anului precedent, precum și încăperile nou-inaugurate.

 Ștefan Bretoiu

Activitate pastorală, organizată în parohia Senereuș, protopopiatul Sighișoara

In ziua de 10 ianuarie a.c., parohia Senereuș, din cadrul protopopiatului Sighișoara, a organizat o excursie gratuită în municipiul Târgu-Mureș, ai cărei beneficiari au fost elevii merituosi din cuprinsul parohiei.

Astfel, tinerii, însoțiți de părintele paroh, au vizitat biserica „Buna Vestire” – Catedrala mică din municipiu, apoi au poposit la biserica „Înălțarea Domnului” – Catedrala mare, unde au luat parte la slujba Vecerniei. În continuare, elevii au vizionat, la

cinematograful „Arta” din Târgu-Mureș, un film de animație, după care au servit cina împreună.

Această acțiune se dorește a fi o continuare a activităților dedicate tinerilor din parohia Senereuș, știut fiind faptul că, fără o preocupare constantă în acest sens, viața comunității parohiale riscă să devină una lipsită de dinamism. Totodată, cu prilejul vacanței de iarnă, această zi a fost prilej de bucurie și destindere pentru elevi, care, pe viitor, vor dovedi și mai multă sânguință în cele ale învățăturii.

În cadrul frecventelor întâlniri și a activităților pe care parohia noastră le desfășoară cu tinerii, aceștia au posibilitatea de a descoperi valori precum dragostea și prietenia, într-un climat de siguranță și îndrumați de persoane anume instruite, pentru a-și desăvârși formarea individuală. De asemenea, sunt ajutați să descopere o serie de alte virtuți și, împreună, să își facă prieteni, într-o atmosferă în care primează dragostea și respectul față de celălalt.

Biserica, prin slujitorii ei, a fost și este mereu aplecată prin grija-i cunoscută spre tinerii ei membri, preocupată cu timp și fără timp de creșterea lor sănătoasă pe plan duhovnicesc, încercând, mai ales în această lume secularizată în care își desfășoară activitatea, să arate acestor ființe inocente dragostea și bunătatea lui Dumnezeu.

 Pr. Gabriel Caras

Slujbă de binecuvântare a drapelului național, realizat de localnice din comuna Lupșa

Miercuri, 16 ianuarie a.c., începând cu ora 10.00, la Catedrala Reîntregirii, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a oficiat slujba de binecuvântare a drapelului național, confecționat de către mai multe localnice din comuna Lupșa, cu prilejul Centenarului Marii Uniri. Steagul a fost însoțit în vechea Cetate a Bălgăradului de către o delegație din comună, formată din părintele

paroh Ioan Vasii, domnul primar Dănuț Bârzan și domnul Mircea Goia, director de producție în cadrul întreprinderii Cuprumin Abrud.

În cuvântul adresat celor prezenți, Ierarhul nostru a spus: „Mă bucur ca acum, la 100 de ani de la înfăptuirea Marii Uniri, un nou drapel confecționat de către românii din Lupșa să vină la Alba Iulia, prin aceasta ei arătând cât de puternic arde sentimentul pa-

triotic în sufletele lor. Totodată, moșii noștri demonstrează limpede că sunt urmași demni ai lui Horea, Cloșca și Crișan, ai lui Avram Iancu, «craiul munților», care, în vremuri vitrege, au luptat pentru dreptate socială și pentru păstrarea identității noastre etnice”.

De asemenea, delegația din Țara Moșilor a primit binecuvântarea Părintelui Arhiepiscop Irineu pentru a duce drapelul la Muzeul Național de Istorie a României din București, unde urmează să fie expus alături de steagul care a însoțit delegația comunei Lupșa la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918. La finalul slujbei, primarul comunei Lupșa, domnul Dănuț Bârzan, i-a oferit Chiriarhului nostru, în semn de aleasă prețuire, o traistă tradițională specifică zonei Munților Apuseni.

 Pr. Nicolae Aloman

✧ Evenimente

Gânduri și impresii ale tinerilor din Tabăra de la Mănăstirea Oașa

Crăciunul de poveste

Vine o perioadă a anului în care parcă toți încercăm să ne întoarcem în timp pentru a trăi acel moment care a schimbat cu totul istoria omenirii: Nașterea Domnului. În această frumoasă perioadă, nu există casă în care, odată cu apropierea Praznicului, colindele să nu răsună pentru a-i face pe toți să simtă aceeași bucurie pe care magii și păstorii au trăit-o atunci când L-au văzut pe Pruncul născut în ieslea din Betleem. Astfel, din cele mai vechi timpuri, un rol esențial l-au avut și încă îl au cetele de colindători. Acestea, prin colindele străbune, vestesc Nașterea și îl laudă pe Domnul, aducând, odată cu intrarea în case, pacea și nădejdea, bucuria și sănătatea, după cum se urează în una dintre colinde: „Ani cu sănătate și noroc în toate / Lungă fie viața, luminată față”.

Cu aceste frumoase gânduri în minte, am plecat la Mănăstirea Oașa, așezământ care, an de an, adună cete de colindători din mai multe colțuri ale țării, grupuri formate din tineri care simt că doresc să redea adevăratul sens Praznicului Nașterii Domnului. În acest an, colindătorii au venit din Timișoara, Craiova, Oradea, București, Sibiu sau chiar din Basarabia, fiind dornici să se bucure și să bucure, prin colindele lor, atât obștea, cât și pe toți cei prezenți. Astfel, în Ajunul Crăciunului, sala special amenajată pentru acest eveniment a prins viață și, pe măsură ce fiecare ceată colinda, se putea simți că, împreună cu îngerii, magii și păstorii îl laudă pe Domnul Hristos, Care S-a născut, după cum spune colindul: „Nu ca fiul domnilor / Ci-n poata boilor”. Nicio colindă nu s-a repetat, astfel că, timp de câteva ore, au răsunat o multitudine de cântări străbune, fiecare ceată fiind dornică să-i încante pe toți cei prezenți.

Bucuria pe care am simțit-o în noaptea de Ajun trebuia împărtășită, așa că, în timpul celor trei zile de Crăciun, fiecare ceată a pornit la colindat prin satele și orașele țării. Din zori și până seara, tinerii au veselit în curțile și casele gazdelor pe cei prezenți, dar nici aceștia nu s-au lăsat mai prejos, omenind pe fiecare cu ce aveau ei mai bun. Primind colindătorii după cum spune colindul: „Colindând pe lângă masă / Să iasă răul din casă / Să rămâie binele / Să trăiască gazdele”, acestea din urmă au făcut loc în căminele lor luminii, tot răul fiind alungat prin cântecele străbune rostite cu atât entuziasm și bucurie.

 Mădălina Cucu

Crăciun în tinda Raiului, descoperit de tineri la Mănăstirea Oașa

In fiecare an, la granița dintre cer și pământ, Pruncul Sfânt Se naște într-un cadru binecuvântat de glasurile curate ale tinerilor și ale părinților de la Mănăstirea Oașa. Așezată în proximitatea Lacului Oașa, acest așezământ reprezintă un loc învăluit într-o taină divină, o oază de liniște, ascunsă în Munții Sureanu. Este locul în care îți regăsești adevăratul sine și, totodată, în care te afunzi în pâlpări mântuitoare.

În prag de sărbătoare, slujba de Priveghere este urmată cu însoțire de colindatul întregii obști, gazdă a cetelor de colindători adunați din diferite colțuri ale țării. Anul acesta, Centenarul a fost marcat prin prezența unui grup de vestitori din iubita Basarabie, fapt ce a întărit în sufletul fiecăruia unitatea neamului românesc. „Hristos Se naște, slăviți-L!”. Din hainele străbunilor și de pe chipuri luminate de făclii aprinse se aud glasuri de slavă ce dau viață unor colinde înduioșătoare. Fiecare grup încântă „gazda” pe rând și, timp de mai bine de cinci ore, întreaga suflare adună bucurie în fiecare colțor al sufletului. Obștea călugărilor de la Mănăstirea Oașa, dar și cea a maicilor Mănăstirii Tețu, colindă duios, ancorându-ne în tinda Raiului.

În dimineața de Crăciun, întreaga ceată de colindători se adună în Casa Domnului, slujind într-un suflet Sfânta Liturghie. După unirea tainică a omului cu Dumnezeu, grupurile pornesc la colindat spre bucuria oamenilor. Timp de trei zile, țara mustește în veselie și binecuvântare, căci ce e mai frumos decât a împărtăși cu celălalt măcar o fărâmiță din trăirea ta și de a-i aduce mai aproape de Pruncul Sfânt? Când se colinde, în mijlocul colindărilor și prin colindări vine Dumnezeu în casele oamenilor.

Toate trăirile pe care un suflet le poate simți în zilele taberei de Crăciun nu pot fi redate prin cuvinte, așa că, în încheiere, vreau să vă lansez invitația sinceră de a face cunoștință cu acest colț de Rai care a devenit „acasă” pentru mine și pentru mulți alți tineri. Haideți să gustați din dulceața unui loc binecuvântat și să vă transpuneți în suflet fiecare privire blândă pe care o veți regăsi la Mănăstirea Oașa. Și, mai mult decât atât, haideți să ne lăsăm pătrunși de colinde, de conținutul lor, de viața din ele!

 Iuliana Poplăcean

Moții și credința străbună

Veacul al XVIII-lea înscrie cea mai glorioasă pagină din istoria Munților Apuseni. Deși Blajul primește după Unire doi episcopi – unul mai târziu mitropolit – din sânul moșilor, aceștia nu se bucurau de privilegiul de a avea un ierarh. Stă mărturie faptul că, la 1787, când biserica ortodoxă Abrud-sat a fost târnosită, a fost nevoie ca vrednicul de pomenire Episcop Ghedeon Nichitici de la Belgrad să vină să sfințească truda locuitorilor care și-au înălțat lăcaș de rugăciune.

Se pare că nimeni nu a înțeles mai adânc decât moții că idealul unui popor nu poate fi niciodată o deșertăciune și că acest ideal trebuie să se nască din evoluția vremurilor și din rostul adevărilor eterne. Dezbinarea religioasă din 1700 – cu urmările sale nefaste până azi pentru unitatea sufletească a neamului nostru – n-a fost făcută cu scopul de a rezulta o mai accentuată sănătate morală a poporului și o mai mare unire a românilor împotriva celor ce vor îndepărtarea lor de la credință, ci pentru a dezbină și a ridica pe frați împotriva fraților. Această dezbinare făcută de habsburgi prin Uniație a fost repede înțeleasă de sufletul cinstit și credincios al moșilor, care spuneau: „Mai bine murim cu toții, decât să împărțăm Unirea”. Iar buciumanii, cu hotărârea caracteristică firii lor, ziceau propagandiștilor trimiși de împărăteasă: „Noi suntem gata să lăsăm biserica la porunca Majestății Voastre preotului unit, dar mai bine ne pustiim și pribegim decât să ne ținem de preotul unit”.

Atât de puternic era înrădăcinată credința ortodoxă în conștiința moșilor, încât, în timpul revoluției lui Horea, numai acei maghiari care treceau la Ortodoxie își mai puteau salva viața. De altfel, cei mai aprigi dușmani ai românilor și, în special ai moșilor, n-au putut decât să admire curajul și credința lor față de Legea strămoșească. Parcă se repetă în istorie sacrificiul martirilor din perioada persecuțiilor, sacrificiu care îi făcea pe mulți să treacă la credință. Moții declarau împărătesei Maria Tereza: „Ei se supun crăiesei, dar cu sufletul aparțin lui Dumnezeu, care l-a zidit și răscumpărat cu prețiosul sânge al Fiului Său”. Așa se explică faptul că Uniația nu a putut pătrunde decât foarte târziu și puțin în Țara Moșilor, unde localnicii erau refractari ideii de a-și schimba credința străbună. În marea comună Bucium, din șase sate care o compun, numai în unul singur, Bucium-Șasa, s-a putut înfige Uniația, iar, în tot acest ținut, numai într-o singură comună, Bistra, întâlnim greco-catolici.

Statistica românilor din Ardeal, de care s-a ocupat administrația austriacă în anii 1760-1762, publicată de dr. Virgil Ciobanu din Cluj, arată că, din 14 comune din jurul orașelor Abrud și Câmpeni, trecuseră la Biserica Romei 92 familii cu 38 de preoți și 3 biserici, iar 3978 familii cu 28 de preoți, 26 de biserici și 12 case parohiale au rămas în Legea ortodoxă. Astfel, moții au rămas statornici Legii strămoșești, deși ei erau înregistrați ca iobagi în analele vremii.

 Pr. Pavel Moldovan

Preotul învățător Candin Suciul din Măgina

În contextul *Anului omagial al satului românesc (al preoților, învățătorilor și primarilor gospodari)*, sunt binevenite câteva rânduri menite să elogieze anumiți oameni vrednici, cu un rol însemnat pentru istoria anumitor locuri.

Născut la 30 ianuarie 1872, ca fiu al preotului ortodox Constantin Suciul din Măgina, Candin Suciul a frecventat cursurile școlii primare și primele clase de liceu la Colegiul „Bethlen” din Aiud. Și-a continuat studiile liceale la Blaj și apoi cursurile Academiei Teologice din Sibiu, fiind hirotonit preot la data de 6 decembrie 1901. Între anii 1893-1901 a fost învățător la școala din sat, iar din 1902 până în 1943, când s-a pensionat, a slujit la biserica parohială din Măgina. A fost căsătorit cu Maria Truță din Sâncel și a avut 9 copii: 3 băieți și 6 fete.

După hirotonie, s-a afirmat în scurt timp ca un cărturar valoros. A fost prețuit de principalii scriitori și poeți români ardeleni de la începutul veacului XX, cu o parte având și relații de prietenie. Atât înaintea

Primului Război Mondial, cât și în timpul acestuia, a suplinat lipsa cadrelor didactice de la școala din sat. De asemenea, în această perioadă a funcționat ca profesor de Religie la Colegiul „Bethlen” din Aiud.

A luptat în mod activ împotriva politicii de asuprire națională promovată de guvernul de la Budapesta, participând la manifestările prilejuite de procesul memorandiștilor de la Cluj, din anul 1894. Din cauza atitudinii sale politico-naționale, în 1916 a fost arestat și internat în lagărul de la Csava, până în toamna lui 1918.

Dascălul Candin Suciul fost unul dintre delegații titulari ai Cercului electoral Aiud pentru Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. Constatând lipsa cadrelor didactice, după împlinirea idealului național, a funcționat ca învățător, administrând în același timp și parohia ortodoxă nou-înființată din orașul Aiud.

Din inițiativa lui și cu contribuția sâtenilor, s-a început ridicarea școlii elementare din sat, în anul 1920, pe un teren donat de parohia ortodoxă din Măgina. În 1923, tot din inițiativa preotului Candin Suciul, s-a ridicat monumentul eroilor căzuți în Primul Război Mondial. Actuala biserică a fost ridicată tot la îndemnul eruditului dascăl, între 1931-1940, pe amplasamentul vechii biserici din piatră, de la 1790. După pensionare, a continuat să slujească alături de noul paroh, părintele Vasile Avram, fiu al satului, până la 10 septembrie 1958, când, „vechi de zile”, a trecut la cele veșnice.

 Pr. Titus Fufezan

Plimbare prin Bizanț (V) Biserica „Sfânta Maria a Mongolilor”

pe gânduri, și a revendicat imediat neprihănită văduvă și, astfel, Maria a devenit împărăteasa mongolilor ca soție a noului han, Abagu.

Într-o perioadă a istoriei, foarte mulți mongoli au fost creștini de factură nestoriană. Timp de cinci-sprezece ani, Maria a fost căsătorită cu hanul mongol. După asasinarea hanului, a părăsit Persia și s-a întors la Constantinopol. În 1281, ea a construit în cadrul mănăstirii o biserică, a depus voturile monahale și a trăit aici în pioșenie până la sfârșitul vieții. După ea, biserica a fost numită „Sfânta Maria a Mongolilor”. O trăsătură aparte a bisericii e că după cucerirea Constantinopolului de către turci, în 1453, biserica a rămas în stăpânirea comunității grecești și nu a fost transformată în moschee. Acest fapt s-a datorat arhitectului lui Mehmet Atik Sinan, un grec pe nume Hristodulos, cel care avea să construiască moscheea „Fatih”, a Cuceritorului. O copie a Firmanului emis de Mehmet Cuceritorul se mai păstrează pe pereții bisericii.

În biserică se mai poate vedea un splendid mozaic bizantin înfățișând-o pe Theotokos Pamakaristos, Preafericita Maică a lui Dumnezeu. Biserica mai este cunoscută și sub numele de „Biserica Sângelui” sau „Biserica Sângeroasă”. Pe străduțele înguste din jurul bisericii, s-au dat lupte acerbă în ziua cuceririi Constantinopolului. Acestea s-au umplut de sângele creștinilor. Se spune că, din biserică, un tunel duce până la Sfânta Sofia, dar nu a fost verificat. La biserica „Chora”, celebră pentru mozaicurile și frescele sale, considerate ca o culme a artei bizantine, se păstrează un mozaic înfățișând-o pe Prințesa Maria din neamul Paleologilor. Majoritatea edificiilor care înconjoară lăcașul sunt de origine bizantină, precum *ayazma* (izvorul sacru). Un alt izvor sacru subteran se află sub biserică, dar nu este folosit.

Și să nu uitați: cea mai fascinantă istorie e istoria bizantină!

» continuare în următoarele numere

 Pr. Cornel Marcu

In memoriam: Părintele Iosif Gligor, slujitor vrednic al Bisericii lui Hristos (1950-2019)

Cu toții, dar, să cinstim cu inimă curată, cu toții să fericim pe cei care au treapta cinstitei preoții, cunoscând că, dacă cineva iubește pe prietenul Împăratului, pe acela cu mult mai mult îl iubește Împăratul. Să iubim, dar, pe preoții lui Dumnezeu, pentru că sunt prieteni ai lui Dumnezeu și mijlocesc pentru noi și pentru lume”. Amintindu-ne, așadar, aceste cuvinte pline de înțelepciune ale Sfântului Efrem Sirul, alegem, pe această cale, să îi aducem un omagiu părintelui Iosif Gligor, care, după o suferință de mai puțin de un an, a trecut pe tărâmul veșniciei.

Vrednicul sacerdot al Domnului s-a născut la data de 17 iulie 1950, în localitatea Roșia Montană, din părinții Gavril și Elena. A absolvit școala gimnazială și liceală în orașul Câmpeni, după care, între anii 1969-1973, a urmat cursurile Institutului Teologic de Grad Universitar din Sibiu. În data de

21 iulie 1974, tânărul teolog Iosif Gligor a fost hirotonit diacon de către vrednicul de pomenire Emilian Rășinăreanu, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Alba Iuliei și Sibiuului, iar în data de 26 iulie 1974, în Catedrala mitropolitană din Sibiu, a fost hirotonit preot pe seama parohiei Ciugudul de Jos, protopopiatul Aiud. În anul 1979, părintele Iosif Gligor a fost transferat în parohia Sălcuia de Jos, protopopiatul Câmpeni, urmând ca în anul 1994 să fie numit păstor al comunității credincioșilor dreptslăvitori din parohia Câmpeni Deal. De asemenea, timp de peste două decenii, între anii 1992-2015, părintele Iosif Gligor a fost protopop al Câmpeniului.

La data de 26 mai 1996, prin purtarea de grijă a părintelui, a fost așezată piatra de temelie a bisericii cu hramul „Izvorul Tămăduirii” din parohia Câmpeni Deal, urmând ca în anul 2017 să aibă loc finalizarea lucrărilor noului lăcaș de închinare. Biserica a fost târnosită la data de 17 septembrie 2017 de către Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei. Pentru răvna de care a dat dovadă în slujirea turmei lui Hristos, părintele paroh Iosif Gligor a primit *Diploma de vrednicie* și Icoana Sfinților Bălgrădeni. În luna decembrie a aceluiși an, preacucernicul părinte și-a depus dosarul pentru pensionare, după ce, timp de peste patru decenii, a păstorit cu multă dragoste și jertfelnicie în comunitățile parohiale încredințate.

În anul 2018, trupul firav al părintelui a fost cuprins de o boală necruțătoare, iar în data de 10 ianuarie 2019, preacucernicia sa a trecut la cele veșnice. Sâmbătă, 12 ianuarie a.c., începând cu ora 12.00, Ierarhul nostru, înconjurat de un numeros sobor de preoți și diaconi, a oficiat, la biserica „Izvorul Tămăduirii” din Câmpeni, slujba înmormântării pentru vrednicul de pomenire, părintele Iosif Gligor, în prezența a numeroși credincioși din localitate și împrejurimi. La finalul slujbei, Întâistătorul Eparhiei noastre a rostit un vibrant cuvânt de învățătură, în care a vorbit despre marea trecere în veșnicie și primirea sufletului în brațele răstignite ale lui Hristos-Domnul. În continuare, soborul de clerici și credincioși au luat parte la procesiunea spre locul unde a fost depus, spre nădejdea învierii și a vieții veșnice, trupul neînsuflețit al părintelui Iosif Gligor.

Sufletele credincioșilor din Câmpeni, alături de noi toți, păstrează amintirea unui vrednic slujitor, ale cărui osteneli și străduințe nădăjduim că îi vor aduce odihna sufletului și iertarea păcatelor. Avem convingerea că faptele părintelui vor da rod bogat pe mai departe și vor fi urmate de către slujitorii de astăzi ai acestei comunități. Bunul Dumnezeu să primească sufletul său în Împărăția Sa și să-l odihnească cu toți cei din veac adormiți robii ai Săi, care bine s-au nevoit!

 Pr. Radu Culda

Răspunsul Bisericii la întrebările societății

De ce se întrebuințează lumânările și tămâia în slujbele Bisericii și care este rolul acestora în cult?

În practica vieții religioase a oricărui creștin, aprinderea unei lumânări este una dintre obligațiile sale elementare. Aproape că nu există creștin care să intre într-un lăcaș de cult și să nu aprindă o lumânare pentru sine, pentru cei dragi și, mai ales, pentru cei adormiți în nădejdea învierii. De când datează această practică a aprinderii lumânărilor și ce semnificație are?

Din mărturiile pe care istoria Bisericii ni le pune la îndemână, deducem că lumânarea s-a întrebuințat în cultul creștin de la începuturile sale. Practica aprinderii lumânărilor la cult o întâlnim și înaintea de Mântuitorul Hristos, în Vechiul Testament, de unde a trecut și în creștinism. De altfel, nu numai evreii au întrebuințat lumânările în cult, ci și alte popoare, cum erau egiptenii, grecii și romanii. În rânduielile cultului de la templul iudaic, întâlnim în special candelabru sau sfeșnicul cu șapte lumini. Primii creștini, proveniți dintre evrei, au preluat o parte dintre obiceiurile lor iudaice. Mântuitorul Hristos a săvârșit Cina cea de Taină, când a instituit Sfânta Euharistie într-un foisor, la lumina lumânărilor. Sfântul Apostol Pavel a predicat și a săvârșit Sfânta Liturghie la Troia, în „camera de sus”, tot un fel de foisor unde erau lumini multe și candelale. Obiceiul s-a răspândit apoi pretutindeni și nu este slujbă divină la care să nu se întrebuințeze lumânările.

La statornicirea practicii ardării lumânărilor la cult a contribuit foarte mult și situația specială a creștinilor din primele secole, care, din cauza persecuțiilor, se rugau în catacombe, în case sau camere ascunse, unde trebuiau să aprindă lumânări sau candelale pentru a putea săvârși cultul divin. Din secolul al III-lea, avem și mărturii istorice scrise care atestă întrebuințarea lumânărilor și la slujba înmormântării martirilor.

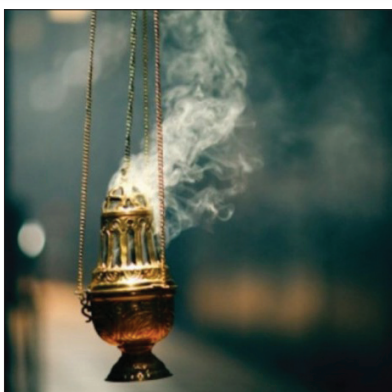
Printre slujitorii clerului inferior din acea vreme este menționat *acolutul*, care avea între sarcinile sale și pe aceea de a aprinde lumânările în biserică.

Folosite la început din necesitate, lumânările au fost păstrate în cult pentru a-i spori măreția sau solemnitatea, dar și pentru semnificația lor, lumina lor simbolizându-L pe Hristos, „lumina lumii”, și învățătura Sa, care este bucurie, dragoste, adevăr și viață. În același timp, ele au fost socotite ca o jertfă adusă lui Dumnezeu.

Lumânările ard în sfeșnice sau candelabre cu o lumină, două, trei, șapte sau doisprezece, având semnificație teologico-simbolică. Sfeșnicul, care arde sub cupolă, se numește, de obicei, policantru, adică sfeșnic cu mai multe lumini. Alături de sfeșnice, în biserică se mai întrebuințează și candelale, care au aceeași semnificație ca și lumânarea. Odată cu introducerea luminii electrice, numărul lumânărilor și al candelalelor care ard în biserică a scăzut. Ele se păstrează mai ales ca jertfă adusă de credincioși. Pentru păstrarea picturii bisericilor, la multe lăcașuri de cult s-au confecționat hote speciale pentru arderea lumânărilor.

Totodată, unul din actele liturgice nelipsite din slujbele cultului divin public ortodox este cel al tămâierii sau al cădării, adică al răspândirii fumului și mirosului de tămâie prin mijlocirea cădelniței sau a căluiei, obiect liturgic sub formă de cupă traforată, cu picior și toartă, care se poartă în mână, legându-se. Atât în cădelniță, cât și în căluie se pune cărbune încins peste care se așază tămâia care răspândește fumul și mirosul specific.

Tămâia este o substanță mirositoare provenind din sucii unor arbori care cresc în Orientul îndepărtat sau în Africa. În contact cu aerul, acest suc se încheagă. Există mai multe feluri de tămâie, după arborii din care provine. Smirna, de pildă, este un produs superior, de culoare galbenă, uneori cu puncte

albe, care are un miros deosebit de plăcut. Ca și tămâia, ea constituia în vechime unul dintre darurile prețioase care se puteau face cuiva. Așa, de exemplu, Mântuitorul Hristos I s-au adus ca daruri de către magi aur, tămâie și smirnă.

Obiceiul și practica de a tămâia la cult sunt foarte vechi și le întâlnim și înaintea de creștinism, în religiile orientale și, mai ales, în religia iudaică, de unde au trecut și în creștinism. La evrei exista un altar al tămâierii în care se ardea tămâie amestecată și cu alte materii mirositoare. În creștinism, practica tămâierii pătrunde destul de timpuriu. Primele dovezi despre aceasta le avem din secolul al IV-lea. Mai târziu, rânduielile de slujbă și, în special, cele privitoare la Sfânta Liturghie prevăd momentele în care au loc aceste tămâieri. Ele se fac, de altfel, nu numai la Liturghie, ci și la celelalte slujbe sfinte, încât se poate spune că nu există serviciu divin la care să nu se întrebuințeze tămâie.

Tămâierea sau căderea are și un simbolism liturgic. Ea este socotită ca simbol al rugăciunii care trebuie să se înalțe ca și fumul de tămâie. Când cădim locuri sau lucruri sfinite, atunci ea are un sens de venerare sau cinstire, iar când cădim lucruri care trebuie sfinite, simbolizează harul divin care se pogoară prin rugăciune. În general, arderea tămâiei este privită ca un act de jertfă.

Nicolae D. Neca, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, Editura Europartner, București, s.a., p. 60-63.

Poesis - Poesis - Poesis

**Siberia
Biblica XV**
de Ioan-Adrian Popa
Alba Iulia

Ca orice muritor de rând,
Am și eu o Siberie personală
- Neconsemnată în niciun
manual geografic -
În care sunt pus în carantină
La fiecare asfințit de soare.

Cele mai înfricoșătoare experiențe
Pe care mi-e sortit să le resimt
- Cu simțurile date la maxim -
Sunt singurătatea
și lipsa acută de hrană
Care-și vâra colții în mine
Asemeni unei haite de lupi
Într-un ied rătăcit de turmă.

Dacă singurătatea
Reușesc cumva s-o amelioresc
Vorbind la intervale regulate
Cu mine însumi,
Lipsei de hrană
Nu-i găsesc defel niciun antidot.
Și-atunci, căzut în genunchi,
Încep să țip cât mă țin puterile
Fără nicio reținere:
- Doamne, Doamne,
De ce mi-ai dat drumul
din mulțime
Și-ai îngăduit
să-mi caut singur hrana,
Dacă știai
Că mi-e cu neputință s-o găsesc?!
Sau pentru mine
Nu se cuvenea, privind la cer,
Să frângi
Cele 5 pâini și cei 2 pești?!
Îngăduie-mi cel puțin

(În ceasul acesta de pe urmă)
Să am acces
La cele 12 coșuri de fărâmituri
- Pe care le-ai strâns
Ca un econom ce ești -
Să mă pot sătura și eu
Cum se cuvine
unui veșnic înfometat.

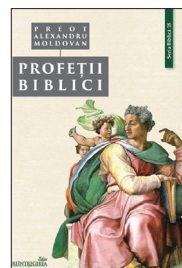
Regăsirea
de Pr. Valentin Creț
Sebeșel, jud. Alba

M-am întâlnit cu un om
Și avea glasul cald și blând.
L-am privit în ochi
Și avea o privire caldă și blândă.
L-am întrebat de unde este
și mi-a răspuns tăcut
că l-a făcut Dumnezeu
într-o zi când nu se aștepta
să primească atâta iubire.
Și văzând pământul
a început să meargă pe el,
să se întâlnească cu oameni
pe care să-i privească în ochi.
Ochii lor parcă erau de sticlă
și fețele lor înghețate, reci,
scoteau sunete stridente
care te făceau să nu mai vorbești.
I-a ocolit
Și a început să meargă pe un câmp.
Erau păsări și aripi
care se înălțau către cer
și iarba cea verde cu florile ei,
copaci ce adie în suflet de vânt
și murmur de ape
în râuri ce curgeau pe Pământ.
Privește departe
și vede cerul venind mai aproape.
Liniștea lui îl cuprinde în brațe,
unde departe
cântec de îngeri îi șoptesc veșnicia.

Cartea lunii

Profeții biblice

Autor: Preot Alexandru Moldovan
Editura: Reîntregirea
Nr. pagini: 732
Anul: 2018

Chiraleisa

Credințele populare sunt de părere că această perioadă este intens influențată de spiritele malefice care aduc răutăți, iar chiraleisa și stropirea cu Aghiasmă Mare au menirea de a alunga toate acestea. În acest sens, Antoaneta Olteanu, citând-o pe Elena Niculiță-Voronca, ne spune următoarele: „Când se strigă Chiraleisa, îndată omul capătă putere, simte că e mai tare, mai cu curaj. Atunci toate necurățiile, toate bolile, toate fiarele, câte sunt stricăcioase omului, lupi etc. se împrăstie, se depărtează, fug fiecare la locașurile lor prin pădure, și tot anul e curat, până iarăși la Sfântul Andrei, când ies ele și țin până la Crăciun mai tare. De Crăciun, le alungă băieții cu colindele și cu uratul, cu pocnetele de bice, iar de Bobotează se duc cu totul” (Antoaneta Olteanu, *Cădelarele poporului român*, Editura Paideia, București, 2001, p. 39).

Astăzi, chiraleisa este un obicei pe cale de dispariție, însă în trecut el avea o anvergură impresionantă. Fiind organizat după modelul colindelor, se formau cete de copii sau

de adulți formate din câte 7 până la 11 persoane conduse de un *vataf*. Această ceată intra în ograda omului, înconjura casa, grajdul și pomii, sunând din clopoței sau tălângi, rostea anumite cuvinte ritualice și era răsplătită de către proprietar cu nuci, mere sau bani. Interesant este faptul că persoanele aveau și o vestimentație aparte, formată din haine confecționate din cânepă, cămăși albe brodate, cojoace albe sau haine negre purtate pe dos. Căciulile lor erau decorate cu busuioc, vâsc sau rămurele tinere de brad. În ceea ce privește incantațiile ritualice, dacă le putem spune așa, ele diferă de la o regiune la alta. În unele zone ale țării (în special în zona Moldovei și Bucovinei), colindătorii chiraleisei, în timp ce umblă prin gospodărie, rostesc fie o dată, fie de trei ori, cuvântul „Chiraleisa!”, poate în concordanță cu răspunsul liturgic al ecteniilor „Doamne, miluiește!”, rostit fie singular, fie în formă întreită. În alte părți ale țării noastre, incantația este mult mai complexă. Spre exemplu, în zona Bihorului (și aici vorbim de

comuna Roșia), se rostesc următoarele cuvinte: „Chiraleisă, leisă, rod în pom, boală în domn, pomul să rodească, omul să trăiască”. În unele părți ale Transilvaniei întâlnim următoarea formulă versificată: „Chiraleisă, spic de grâu/ Până la brâu,/ Roade bune/ Mană-n grâne” (Petruța Pop, *Anul Nou și Bobotează*). În Țara Oașului, colindul copiilor din Ajunul Bobotezei este însoțit de următoarea formulă ritualică: „Chiralesă!/ Struțuri de mătăasă,/ Pe din sus de casă,/ Țuțuru să iasă!/ Chiraleisă!/ Grâu de primăvară/ Și-n pod și-n cămară,/ Pe din sus de casă/ Țuțuru să iasă!” (Ion Mușlea, „Cercetări folklorice în Țara Oașului”, în *Anuarul Arhivei de Folklor*, I, Editura Cartea Românească, 1 Cluj, 932, p. 145).

De regulă, ritualul chiraleisei se practică în Ajunul Bobotezei și este strâns legat de colindul preotului din casă în casă pentru a stropi gospodăria cu Aghiasmă. Însă, există mențiuni conform cărora obiceiul ar fi practicat, în unele zone, și după slujba de sfințire a Aghiasmei Mari în ziua de Bobotează. Astfel,

după ce credincioșii merg la biserică, în drum spre casă strigă „Chiraleisa” pentru belșug, iar mai apoi stropesc ograda cu apa sfințită luată de la biserică: „În ziua de Iordan, când se întorc oamenii de la biserică, cu iască aprinsă, înconjoară de trei ori casa strigând chiraleisa și pe urmă intră în casă, făcând semnul crucii pe ușă cu fumul de la iască, zicând că în acest mod se alungă strigoii, dracii și celelalte rele de la gospodărie” (revista „Tudor Pamfile”, Dorohoi, 1925, 16, apud Ioana Repciuc, „Elemente de rit acvatic în evoluția unei formule de origine creștină”, în *Memoria Ethnologica*, nr. 40-41, 2011, p. 76-77). Cu alte cuvinte, putem spune că nu doar cetelor organizate le este destinată chiraleisa, ci și oricărei persoane care dorește să își purifice gospodăria. Trebuie să mai menționăm un singur obicei popular care se află în strânsă legătură cu chiraleisa. În vechime, exista o interdicție clară prin care se spunea că atunci când se face purificarea ritualică a gospodăriei nu trebuie să existe rufe la uscat afară și nici orice altă țesătură

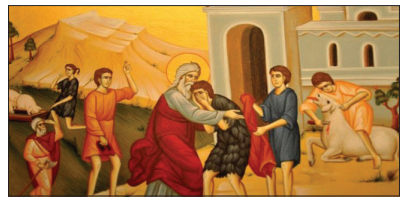
fără întrebuințare nepusă la locul ei în casă; acest lucru poate să atragă spirite malefice și răutăți asupra casei: „În ziua de Bobotează, când se strigă Chiraleisa, să nu fie nicio cotreanță sau petecă de pânză pe afară, să ascunzi totul în casă, căci diavolul se ascunde sub ea, și atunci la casa ceea trăznește” (Tudor Pamfile, *Văzduhul după credințele poporului român*, Librăriile SOCEC, București, 1916, p. 78).

În concluzie, putem spune că obiceiul chiraleisei reprezintă forma tradițională de purificare a gospodăriei la început de an, care se află într-o legătură reciprocă cu forma religioasă de purificare prin stropirea cu Aghiasma Mare de către preot. Din păcate, chiraleisa se pierde treptat din peisajul satului românesc, iar iordănitul este văzut de către societatea contemporană ca o formă de îmbogățire a clericilor. Însă, semnificația și istoria celor două obiceiuri au o valoare mult mai mare pentru cine știe sau dorește să le cunoască.

Andrei Motora

Glăsuțul Evangheliei

Metanoia este starea omului *eliberat* de păcat, devotat, militant, până la capătul vremii, al cauzei lui Hristos. Este, iată, îndemnul pe care dacă-l împlinim neîntinat de niciun compromis, vom ajunge finalmente să descoperim ceea ce este minunat sălășluit în noi – conștiința filiațiunii cu Dumnezeu, cu Ființa căreia cu certitudine, cât va fi lumea, sufletul curat nu-i va găsi înlocuitor. Așa înțelegem, metanoia este expresia gândului, cuvintelor, faptelor noastre de viață, a ceea ce ochii sufletului au văzut doar în taină. Tocmai de aceea, „ucenicii” metanoiei sublimază ipostazierea ființei îndumnezeibile și transmit oamenilor nu atât prin cuvinte, cât mai ales prin forma clară și precisă a *viețuirii conforme*; un om este cu atât mai vrednic, cu cât puțină lui de a intuit farmecul și măreția metanoiei crește proporțional cu evitarea căderii în orice fel de extremă. Așadar, vorbim de metanoia în înțelesul ei firesc și sublim, în cazul oamenilor care știu să decripteze fidel taina recunoștinței, care știu ce înseamnă onoarea mai presus de orice; care „se aruncă” voit în lupta materiei și a trupului cu propria fatalitate, și cu inerțiile; și care caută cu umilință și ardore *misterul rânduielii mântuitoare*, cea din împăcarea cerului cu pământul (...)

Zice Anca Manolescu, cercetător în domeniul antropologiei religioase, că „religia trebuie să accepte să parcurgă timpul, producând *teologii ale istoriei*”, adică metanoizând timpul; în acest fel, conferind istoriei rânduielă, sens și legitimitate superioare; iar dacă vorbim de om, ei bine, omul metanoiei „parcurge fiecare moment al istoriei cu conștiința verticalei, și

așa, deschide fiecare moment / timp al istoriei spre zenit, spre zare; vorbim, dar, despre *profețismul sensului*, în accepțiunea lui Andrei Scrima (adică despre vederea tainică a rostului, despre metanoizarea în transcendență a contingentului și istoriei). Și pentru că tot vorbim zilele acestea despre Albert Einstein versus Dumnezeu, zice savantul, între altele, că, „coincidența este modalitatea prin care Dumnezeu își păstrează anonimatul”; iar noi, ne îngăduim doar să înlocuim coincidența cu credința și anonimatul cu discreția.

Duminica a 32-a după Rusalii (a lui Zabeu), Ev. Luca 19, 1-10;

Duminica a 17-a după Rusalii (a Cananeencii); Ev. Matei 15, 21-28;

Duminica a 33-a după Rusalii (a Vameșului și Fariseului); Ev. Luca 18, 10-14.

Duminica a 34-a după Rusalii (a Fiului Risipitor); Ev. Luca 15, 11-32.

Demnitatea adevărată (citește: responsabilitatea și asumarea faptelor, până la capătul tuturor consecințelor), cât și smerenia adevărată sunt azi, din nefericire, două virtuți aproape *extirpate* din corpul canonului moral al omului. Doar marile caractere, oameni de excepție mai agreează astăzi virtutea demnității și a smereniei; ei sunt acele ființe generoase, curajoase și devotate lui Dumnezeu și prietenilor, mărinimoși cu cei mai slabi, sensibili cu cei în suferință, condescendenți cu cei care le sunt chiar adversari. Ei trăiesc ideatic în acea zonă sublimă a spiritului, situată dincolo

de forme și formule inepte, dincolo de „febrilitatea gesticulației și perorației calculate teatrale”, dincolo de orice ostentație, dincolo de mizeria și pericolul justificărilor, dincolo de grosierul ambiției, sunt întotdeauna oameni ai rugăciunii și credinței lucrătoare și au conștiința că Dumnezeu este doar iubire și bunătate; că bunul Dumnezeu, dacă-L primim cu bucurie, cu gândul și inima curate, va decreta și în cauza noastră, ca odinioară în cazul lui Zahau, „astăzi s-a făcut mântuire sufletului acestuia” (...) Altcum, avem atâta acces la „sufletul lui Dumnezeu” și la cel al oamenilor, câtă smerenie suntem dispuși să investim în „cuvintele scăldate în bucurie”, în uimire și iubire și înțelegerea ce le-o datorăm; tocmai, pentru că doar smerenia, bucuria, uimirea și iubirea și înțelegerea îl mântuiesc pe om, „această pulbere rătăcitoare / și-l sorb în rai dintr-o suflare”. Este limpede că nu putem vorbi despre realitatea, unicitatea și nemaiîntâlnitul *judecății iubitoare* a lui Dumnezeu, fără să-l includem întotdeauna la loc de cinste pe Zahau; tocmai, pentru că într-atât a crezut, că deodată și-a întors sufletul și viața pe „dos”, încât, iată, ce ușor i-a fost lui Dumnezeu să-l *citească*.

Vorbim, în cauză, simultan, despre persuasiunea și credința (femeia cananeacă), despre resemnare și sfială (vameșii) și despre semeție, dispreț, păcatul propriei suficiențe, deturnarea actului credinței (fariseul). Fiind creația lui Dumnezeu, omul nu trebuie să fie doar un inițiator care să-și aservească *neutru* virtuțile, tocmai pentru că, în ordinea paradigmatelor divine, angajamentul, și chiar paradoxul prevalează și resping categoric orice vine

împotriva moralei autentice și lucrătoare; tocmai pentru că Dumnezeu este singurul adevăr (așa-zis celelalte adevăruri nu sunt decât niște simple și disimulate comodități mentale, ușor de înlăturat și de demontat; doar așa, instantaneu, ești *admis* la miracolul credinței, pe care dacă o aperi, prin ea ești veșnic viu și iubit de Dumnezeu și trăiești măsura întreagă a ceea ce înseamnă că: „marii disperați ne dau uneori, fără voia lor, chipul întreg al speranței, iar așteții cei mai dureroși măsura întreagă a dragostei). Și mai elaborat, despre un chip aproape absolut al omeniei, iubirii și *încăpățănării* de a gândi cu inima (femeia cananeacă); despre exercițiul interior „sublimat în gestul de sacrificiu” al unui eu, unei condiții umane, de autodenunțare a propriei conștiințe, până atunci încarcerată de balamucul lumesc; de revelarea dumnezeiescului în oglinda omeniei, smereniei și renunțării totale la „plăcerile vinovate” (vameșul); ori la decretarea unei superbii recurente, ca formă de obnubilare morală, și a unei retorici formaliste, ablativă *dezgolirii lăuntricului* de firescul relaționării cu frumosul moral și cu Hristos, în, iată, postularea non-eminenței morale a omului plin de propriul sine (fariseul).

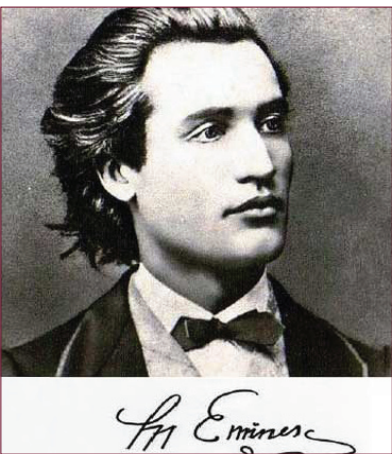
În înțelepciunea și marea Sa milostivire, Dumnezeu se „constituie” în sursă de lumină și iluminare pentru oameni. Cu atât mai mult acum, când toată suflarea creștinească se află sub semnul *Triodului* (răstimp liturgic în care sufletul stă de față cu Dumnezeu, în poziție de metanie și lacrimă, și se roagă de darul mărturisirii și umilinței de sine). Așa s-a întâmplat cu sufletul fiului risipitor

venit în fire, al cărui moment al întoarcerii acasă, aureolat de *bucuria* și *iertarea* tatălui se constituie în chipul *înainte-vederii*, în lupta dramatică între lumină și întuneric, dintre adevăr și fals, dintre onoare și lășitate și care, prin trezirea conștiinței de sine naște minunea, lăsând, în același timp, cerului să-i învâluiască pe mai departe tăcerea ca și murmurul și durerea, ca și sfiala, emoțiile și exuberanța gândurilor (...) Putem spune, că odată rupt de izvor, pentru multă vreme, fiul risipitor a fost un *exilat* – și a trăit risipirea „cu suferințele ei, cu sfășierile ei, cu nostalgiile ei tragice, dar și cu nemaipomenita ei forță de purificare”, ca să-l parafrazăm pe academicianul francez Henri Daniel Rops, el însuși un risipitor, pe care vântul nemilos al destinului, al semeției și nebuniei intelectualist-stângiste l-a purtat în vârtej spre zarea blestemată a agnosticismului (pentru a se întoarce, evident spășit, lămurit, edificat, în Biserică, așteptând ca „mesagerul cu veste nelumească să vină și să stea de veghe la poarta sufletului său, să-i spele pașii și, iar, să îl omenească”).

Așadar, fiul risipitor, odată întors, a regăsit bunătatea, iertarea, înțelegerea, noblețea, delicatetea, tandrețea, purtarea de grijă și iubirea tatălui, ce l-au cuprins în *curcubeul inimii*, c-o bucurie, cum alta nu-i decât în cer și mântuire. Și, totuși, credem, întotdeauna, pentru a nu ne pierde definitiv cu firea, nouă trebuie să ne mergă doar aproape bine, nu foarte bine; adică, să avem din partea cine știe cui, *picul* lăsat neatins, care ne ține trezvia pe cale.

✎ Pr. Iosif Zoica

Miron Cristea – analiză asupra poeziei eminesciene

Despre Elie Miron Cristea s-a vorbit în epocă în termeni extrem de elogioși. Legăturile avute cu personalități ale epocii și multiplele sale implicații în istorie, în literatură și în cultură, în general, scot în evidență o personalitate de prim rang. Încercările repetate de a obține o bursă de studii în afara hotarelor țării, din dorința de a studia cât mai mult, iată că s-au concretizat prin faptul că tânărul Elie Cristea a ajuns la studiu în Budapesta, cu sprijinul stăruitor al profesorului său de pedagogie de la Seminarul Andreian din Sibiu, Ioan Popescu. În toamna anului 1891, pleca din Toplița și, după un scurt popas în Sibiu, Elie Cristea sosea în capitala Ungariei, unde îl așteptau patru ani de studii intense, în urma cărora va obține și doctoratul.

Cartea despre Eminescu a fost mai mult decât o teză de doctorat: a

fost un act de anticipație a exegezei ce urma să i se consacre în cultura românească, iar pentru un transilvănean a fost un act patriotic. Tânărului Elie Cristea trebuie să i se recunoască meritul celei dintâi exegeze adevărate a operei eminesciene. Subiectul pentru teza de doctorat nu a fost întâmplător. Autorul cunoaște ca un erudit opera lui Eminescu. Naționalismul poetului l-a chemat prin strigătul său de dragoste pentru plaiurile natale, mai ales atunci când se afla departe de ele, iar versurile lui cântau trecutul și prezentul istoric al gleei străbune. Elie Cristea a năzuit să redea cum se cuvine capodopera eminesciană printr-o analiză subtilă și un perfect echilibru ce izvorăsc din îndemnul său lăuntric profund patriotic, pe al cărui liant s-au suprapus afectivitatea și vibrația sa sufletească de o calitate rareori întâlnită.

Eminescu, viața și opera – studiu asupra unor creații mai noi din literatura română se intitulează lucrarea de doctorat a studentului absolvent al Facultății de Filologie a Universității din Budapesta, teză susținută în luna mai a anului 1895 în fața unui grup de profesori maghiari și a colegilor de studenție, printre care se aflau, fără îndoială, și câțiva români. Cel ce avea să fie patriarhul țării cu numele cunoscut de Miron Cristea este, așadar, autorul unui studiu laborios asupra unei opere de mare răsunet în toate părțile vechii Dacii. El a intuit mesajul

răscolitor al poeziei eminesciene și a tipărit la Someșeni, lângă Cluj, în maghiară, studiul *Eminescu, viața și opera*, printre primele monografii asupra lui Eminescu, înaintea altor studii mari, mult mai ușor de publicat la Iași ori la București decât la Someșeni, în Transilvania. Mitropolitul Antonie Plămădeală al Ardealului, în lucrarea sa *Pagini dintr-o arhivă inedită*, apărută în anul 1984, la Editura Minerva, în București, menționează același loc de tipărire: Someșeni. Dar, localitatea unde s-a tipărit teza de doctorat este Gherla, un oraș ce figurează chiar și pe exemplarul cu autograf oferit de autor Bibliotecii Academiei Române. O sinteză critică originală a concepțiilor operate până atunci în legătură cu opera eminesciană, sinteză ce înglobează concomitent numeroase referiri la literatura universală, constituie lucrarea lui Miron Cristea, care prin proporțiile și multitudinea problemelor abordate rămâne prima monografie, în adevăratul sens al cuvântului, asupra lui Eminescu.

Teza de doctorat a teologului Elie Cristea cuprinde două mari părți: prima parte a volumului este consacrată vieții poetului, cu bune informații asupra drumului atât de sinuos al vieții acestuia, iar partea a doua se ocupă cu opera poetului. Eminescu a lăsat o operă alcătuită din poezii și puțină proză, făcând impresia că ar fi voit să cultive îndeosebi poemul scurt. Analiza ma-

nuscriselor sale dezvăluie, însă, un Eminescu plămăind mari compoziții lirice și dramatice, un poet cu năzuința grandiosului și a organicului, ca și Goethe. Miron Cristea este autorul unui studiu laborios pentru epoca în care a apărut. Teza de doctorat, susținută la Universitatea din Budapesta de doctorandul Elie Cristea, a produs, la timpul ei, valuri de admirație, pentru conținutul concis și echilibrat al lucrării. Este cel mai consistent studiu monografic asupra lui Eminescu efectuat în secolul al XIX-lea. El cuprinde o bibliografie destul de amănunțită pe baza izvoarelor vremii și analizează cele mai importante trăsături ale operei eminesciene, îmbinând păreri critice române cu observații personale, un examen al limbii, al stilului și al versificării (ceea ce nu s-a făcut până atunci, în mod competent, de către critica transilvăneană), pentru a încheia prin câteva considerații asupra curentului eminescian. Eminescu, prin poeziile sale, s-a impus în literatura română. Prin poeziile lui, marele poet național a reușit să dea cea mai adâncă expresie a gândurilor și a ideilor sale.

Miron Cristea remarcă faptul că opera poetică eminesciană e plină de sentimente adânci, de idei și mari pasiuni, iar forma versificației este impecabilă. Talentul lui Eminescu a fost mare, dar perfecțiunea formei și a conținutului este rezultatul unor studii îndelungate. Poetul folosește gerunziul, iar

acest mod este cu atât mai evident cu cât, după părerea Patriarhului Miron, exprimarea ca formă poetică a gerunziului în limba română nu fusese încă reglementată. Când nu fusese expresii potrivite, Eminescu își creează expresii noi. Poeziile lui Eminescu, tocmai prin forma lor ireproșabilă, capătă acea gingășie surprinzătoare, ce are influențe adânci în sufletul cititorului. Aceasta se explică prin procesul psihologic ce se declanșează după lectura acestor poezii. Eminescu evită cu grijă expresiile simpliste, inestetice și reci, precum și cele cu semnificații abstracte. Folosește mult epitele, comparațiile și descrierile. Din particularitățile atractive ale stilului artistic eminescian face parte personificarea momentelor vieții, a naturii și a diferitelor lucruri și obiecte: „Pădurea suspină”, „Ecolul râde de blânde plângeri ale junilor amânți”, „Râul sfânt ne povestește cu ale undelor lui guri de-a izvorului său taină, despre vremi apuse...”. Analizând opera eminesciană, Miron Cristea observă faptul că limba marelui poet este limba românească înprospătată cu material luat din izvorul de cuvinte al vechilor scrieri.

În concluzie, putem spune că meritul Patriarhului Miron Cristea este acela de a fi deschizător de drumuri în ceea ce privește studiul asupra operei eminesciene.

✎ Prof. Florin Bengean

Biserica și păstorii sufletești, ca sftnici ai vieții obștești

Păzirea neștirbită a spiritului românesc, născut din sămânța creștină ce a rodit pe pământul daco-roman, a fost mereu în grija Bisericii Ortodoxe strămoșești. Pentru realizarea și păstrarea idealului unității de credință și de neam a românilor, s-au ridicat în sânul poporului numeroși sfinți, martiri, mărturisitori, păstori sufletești, care au plătit prețul sângelui în lupta lor împotriva asupririlor străine și a ideologiilor politice și prozelitiste. Istoricul și preotul Grigore N. Popescu afirma: „Dacă azi avem o patrie, se datorează faptului că am avut un Altar”.

Încă de pe vremea strămoșilor noștri, observăm influența pe care fețele bisericești au avut-o în organizarea și unitatea poporului. Astfel, în timpul regelui Burebista este menționat personajul istoric Deceneu. Acesta a fost o personalitate excepțională, una dintre cele mai dinamice și mai creatoare din istoria neamului geto-dac, ce și-a folosit toată priceperea sa pentru înălțarea neamului său. Atât de mare trecere a avut Deceneu în fața regelui său și a poporului, încât i-a cerut să distrugă viile, pentru a feri poporul de beție, și a fost ascultat. Credința creștină a fost la români și în Evul Mediu, ca și în perioada

de început, unul dintre factorii care au promovat și apărut ființa națională a românilor. Hotărârea sinodală dată de Patriarhia Ecumenică la 1359, prin care se încuviința strămutarea lui Iachint de la Vicina la Curtea de Argeș, devenit astfel Mitropolitul Țării Românești, prevedea că toți clericii din acea țară și toți călugării și laicii să-l respecte și să i se supună lui.

Una dintre slujirile din trecut ale clericilor Bisericii noastre a fost aceea de sftnici de taină ai domnitorilor. Am amintit de marele preot Deceneu, iar șirul ar putea continua cu Sfântul Cuvios Nicodim cel Sfințit, ca sftnic al lui Mircea cel Mare și Bătrân, cu Mitropoliții Teoctist I și Gheorghe, cu Sfântul Daniil Sihastrul din vremea lui Ștefan cel Mare, cu Varlaam al Moldovei, din vremea lui Vasile Lupu, sau cu Teodosie al Ungrovlahiei, din timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu. În Transilvania, Biserica Ortodoxă a fost leagănul românilor, credința dreptslăvitoare devenind cea mai concretă formă de exprimare și de conservare a specificului românesc.

Preoțimea satelor noastre ardeleni a împărțit întotdeauna soarta țăranilor, ducând aceeași viață plină de lipsuri materiale, plătind biruri și dări și neavând drepturi sociale ca și cei pe care îi păstoreau. Pentru acest fapt, preoțimea a fost mereu alături de țăranime în lupta acesteia pentru un trai mai bun. La începutul secolului al XVIII-lea, situația românilor transilvăneni s-a înrăutățit prin unirea unei părți a românilor ardeleni cu Biserica Romei, la 1698-1701. Poporul român a simțit că prin încercarea de a-l rupe de la Ortodoxie se intenționează nu numai desprinderea lui din unitatea cu frații din Principate și deznăționalizarea lui treptată, ci și privarea sa de legea lui

românească. În fața acestei primejdii, poporul român a luptat cu îndârjire prin Sofronie de la Cioara, Oprea Miclăuș și mulți alții, prin a căror jertfă s-a evidențiat încă o dată strânsa legătură dintre Biserica și credincioși.

Această strânsă legătură a culminat în Transilvania, în timpul răscoalei de la 1784, condusă de Horea, Cloșca și Crișan. La această mare mișcare au participat și mulți preoți de sat, activând în moduri diferite. După revoluția din 1848, Unirea cea Mare a devenit problema centrală a întregii vieți politice românești, punând în mișcare masele cele mai largi ale poporului. Clerul era angajat cu toate forțele în marea luptă unionistă.

După unirea Principatelor, a urmat Războiul de Independență, care a pecetluit cu sânge actul de la 8 mai 1877, prin care a fost proclamată independența de stat a României. În perioada Primului Război Mondial, care avea să se încheie pentru români cu actul de la Alba Iulia, din Transilvania, peste 300 de preoți au fost închiși sau trimiși în pribegie, dintre care 5 au fost omorâți, iar alți 3 au murit în închisoare; în teritoriile ocupate de Austro-Ungaria, zeci de preoți au plătit cu grele suferințe, unii dintre ei chiar cu viața, curajul de a îmbărbăta poporul și de a menține nestinsă speranța împlinirilor naționale. Sacrificiul lor nu a fost în zadar. Idealul vechi de veacuri s-a împlinit la 1 Decembrie 1918.

Astăzi, toți cetățenii României, toate instituțiile statului și toate cultele religioase avem datoria să păstrăm și să cultivăm darul unității naționale, simbol al demnității poporului român, obținut cu multe jertfe, spre binele României și bucuria românilor de pretutindeni.

Pr. Mircea Petri

Patristica

Sfântul Efrem Sirul

Efrem a fost botezat de tânăr, iar Iacov i-a fost profesor. A fost hirotonit diacon, însă nu se cunoaște cu exactitate anul. Cu toate că Sfântul Efrem nu a fost călugăr, este știut faptul că a practicat o viață ascetică severă, crescând permanent în sfințenie. În vremea sa, monahismul era la începuturile sale în Egipt. Se pare că făcea parte dintr-o comunitate urbană, strâns unită, de creștini.

S-au păstrat peste patru sute de imne compuse de Sfântul Efrem. Admițând, totuși, că unele dintre ele s-au pierdut, nu există niciun dubiu privind productivitatea Cuviosului Efrem. Istoricul bisericesc Sozomen spune că Efrem ar fi scris peste trei milioane de versuri, combinând în scrierile sale o moștenire triplă: el schițează pe modelele și metodele iudaismului rabinic timpuriu, folosește strălucit știința și filozofia greacă și delectează cu simbolismul misterelor în tradiția mesopotamiană.

Cele mai importante opere ale sale sunt imnele lirice. Acestea cuprind imagini după izvoare biblice, tradiții populare sau alte religii și filozofii, fiind scrise în strofe ritmate, și acoperă peste cincizeci de scheme metrice de versificare. Fiecare imn are propria linie tradițională identificată după primul vers. Se pare că Bardaisan și Mani compuneau astfel de imne, iar Sfântul Efrem a sesizat că le poate folosi pentru a se împotrivi pretențiilor lor. Fiecare grup de imne are un nume: *Carmina Nisibena*, *Despre Credință*, *În Rai*, *Despre Feciorie*, *Împotriva ereziilor*. Scriitorii de după el au susținut

că aceste creații erau cântate de corurile de femei cu acompaniament de liră.

Sfântul Efrem a scris și omilii în versuri. Aceste predici în versuri sunt însă mult mai puține decât imnele. A treia categorie de scrieri ale Cuviosului siriace o constituie lucrările în proză. A scris comentarii biblice la *Diatessaron-ul* lui Tațian (singura concordantă evanghelică a Bisericii siriace timpurii), la Geneză, la Ieșire, la Faptele Apostolilor și la Epistolele Sfântului Apostol Pavel. De asemenea, a scris împotriva lui Bardaisan, Mani, Marcion și a altora. Sfântul Efrem a scris exclusiv în limba siriacă, dar există traduceri ale scrierilor sale în armeană, coptă, greacă și în alte limbi. Unele dintre operele sale există doar în traduceri (majoritatea în armeană). Textul cel mai mare, critic și autentic al Sfântului Efrem Sirul a fost compilat între 1955 și 1979 de către Dom Edmund Beck, ca parte integrantă din *Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium*.

În cadrul Tradiției Bisericii, Sfântul Efrem demonstrează că poezia nu este numai un mijloc adecvat pentru teologie, ci unul chiar superior în multe feluri discursului teologic. În plus, el încurajează lectura Sfintei Scripturi într-un mod care își are rădăcinile mai mult în credință decât în analiza critică. Sfântul Efrem arată un simț adânc al legăturilor dintre toate ființele create, ceea ce face ca unii să vadă în el un sfânt ecologist.

*** *Rugăciunile Sfântului Efrem Sirul*, ediție îngrijită de Florin Stuparu, Ed. Sophia, București, 2007.

Actualitatea creștină

● Marele poet român Mihai Eminescu, omagiat în Statele Unite ale Americii, la New York

În perioada 12-13 ianuarie a.c., în New York, a avut loc cea de-a 26-a ediție a simpozionului anual dedicat marelui poet român Mihai Eminescu, după cum informează Institutul Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă din metropola americană. Manifestarea academică, prilejuită de împlinirea a 169 de ani de la nașterea poetului, a fost împărțită în două secțiuni tematice: *Discursul identitar la Eminescu: Patriotism și naționalism ieri și azi, în conștiința românească* și *Omagiu lui Eminescu: Cultură și creație*.

În cadrul simpozionului, au susținut comunicări numeroși dascăli și oameni de cultură, dintre care îi amintim pe părintele Theodor Damian, președintele Institutului Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă, pe domnul ing. Cristian Pascu, președintele Societății Române Creștine „Dorul”, pe domnul prof. dr. Nicolae Georgescu de la Universitatea „Spiru Haret” din București, pe doamna prof. Anca Sirghie de la Universitatea „Alma Mater” din Sibiu, pe domnul M.N. Rusu, redactor-șef al revistei „Lumină Lină” din New York și pe domnul Doru Tsaganaea, profesor de matematică la „Metropolitan College” din New York. Vorbind despre naționalism și patriotism la Eminescu, părintele profesor Theodor Damian l-a caracterizat astfel pe marele poet român: „Eminescu a pledat pentru cauza națională așa cum, se pare, nimeni altul în timpul său n-a făcut-o, chiar cu riscul închisorii și al vieții. Astfel, pentru articolul *Echilibrul*, publicat în presă, în care pledează pentru egalitatea românilor cu celelalte națiuni conlocuitoare, el este amenințat direct de procurorul statului cu proces de presă și cu închisoarea. Că Eminescu a fost cel mai înalt exemplu de patriotism și dragoste de neam și țară reiese clar din întreaga sa activitate publicistică și literară, fapt rezumat de Slavici astfel: «El a fost cel mai adevărat reprezentant și cel mai zelos propagator al simțământului de unitate națională la noi»”.

Partea a doua a simpozionului, care a avut loc la Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din New York, a debutat cu o slujba de pomenire pentru Mihai Eminescu, Grigore Vieru, Mitropolitul Antonie Plămădeală și George Alexe.

Dintre invitații de onoare ai simpozionului au făcut parte domnul Cătălin Radu Dancu, consulul general al României la New York, și domnul Dorin Branea, directorul Institutului Cultural Român din New York. Evenimentul a fost organizat de Institutul Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă din metropola americană, Mitropolia Ortodoxă Română a celor două Americi, Academia oamenilor de știință din România – Filiala SUA și Societatea Română Creștină „Dorul” din New York.

Sursa: basilica.ro

Creștini, știati că... ?

● În funcție de slujba săvârșită pentru sfințirea apei, Aghiasma poate fi de două feluri: Mare și mică?

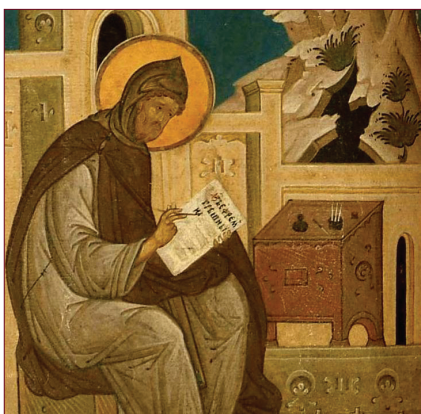
Sfințirea apei înseamnă aducerea ei la starea inițială, așa cum So crease Dumnezeu la început, când era apă vie, sfântă și nealterabilă. După importanța și modul ei de întrebuițare, Aghiasma este de două feluri: mică și Mare. Aghiasma mică se săvârșește de către preot în tot timpul anului, cu scopul sfințirii oamenilor, a caselor, a pământului și a întregii zidiri. Sfințirea Aghiasmei mici se mai numește și *Sfeștanie* și se poate face și în casele oamenilor. Dimineața, pe nemâncate, se ia anafură și apoi Aghiasma mică.

Aghiasma Mare se săvârșește de către preot numai într-un cadru festiv. Sfânta noastră Biserică ne arată că Dumnezeu trebuie mărturisit și laudat nu numai în biserică, ci și în afara ei. De aceea, prevederile tipiconale îndeamnă preotul să săvârșească slujba în exteriorul bisericii, lângă un râu, fântână, izvor sau într-un loc frumos amenajat, uneori împodobit cu cruci de gheață, unde se pregătesc și se împodobesc numeroase vase cu apă. Potrivit rânduielii Bisericii Ortodoxe, cu prilejul Arătării Domnului, slujba de sfințire a apei se poate săvârși doar de două ori pe an: în Ajunul Bobotezei și în ziua praznicului Botezului Domnului. Rugăciunea de sfințire a Aghiasmei Mari este foarte puternică, de aceea, dacă este păstrată bine închisă și fără a lăsa înăuntru impurități, Aghiasma Mare rămâne curată și proaspătă timp de ani de zile. Este una dintre marile minuni care se săvârșește an de an sub ochii noștri. Dacă în Aghiasmă rămân fire de busuioc de la sfințire, acestea trebuie scoase, pentru că o alterează.

Aghiasma Mare se ia pe nemâncate de 6 ianuarie până în 14 ianuarie, la odovania praznicului. După ea, se ia anafura. Se cade, așadar, ca fiecare creștin să aibă în casă un vas cu Aghiasmă Mare, să-l țină la loc curat, după cum ne învață bătrânii noștri, să guste cu evlavie din ea în zilele de post, în vreme de necazuri, ispite, nevoi sau grele suferințe, dar numai după ce primește dezlegare de la duhovnic. Unii preoți rânduiesc celor pe care-i spovedesc această apă sfințită înainte de a primi Sfânta Împărtășanie. Sunt credincioși, care în Postul Mare, se nevoiesc postind aspru, primind dezlegare de la povățuitorul lor spiritual să guste spre seară din aceasta. Cei pe care duhovnicul îi oprește de la dumnezeiasca Euharistie din pricina unor păcate grave, pot lua Aghiasmă Mare, cu încuviințarea duhovnicului, ca mângâiere și nădejde a mântuirii lor, ca leac spre tămăduire și îndreptare.

Radu Pădure

Sfântul și Precuviosul Părintele nostru Efrem Sirul a fost un prolific scriitor de imne și teolog din secolul al IV-lea. El este cinstit de creștinii din lumea întreagă, dar în mod deosebit de creștinii siriaci, ca sfânt. Prăznuirea sa în Biserica Ortodoxă este la 28 ianuarie.

Efrem s-a născut în jurul anului 306, în orașul Nisibe (actualul Nusaybin, la granița cu Siria). Dovezi cuprinses în iconografia sa sugerează că ambii săi părinți făceau parte din comunitatea creștină în creștere a orașului, deși hagiografii târzii au scris că tatăl său era preot păgân. În Nisibis-ul zilelor lui Efrem, erau vorbite numeroase limbi, îndeosebi dialecte ale aramaicii. Comunitatea creștină folosea dialectul siriace. Numeroase religii păgâne, iudaismul și grupările creștine timpurii concureau una cu cealaltă pentru inima și sufletul locuitorilor.

Sfântul Iacov, primul episcop din Nisibe, a fost ales în anul 308, fiind cunoscut ca unul dintre participanții la primul Sinod Ecumenic din 325.

Agenda pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei Decembrie 2018

Sâmbătă, 1 decembrie ❖ În Catedrala Reîntregirii, a liturghisit, în sobor arhieresc, condus de către Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Laurențiu. A participat la slujba de *Te-Deum*, oficiată de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și de către Preafericitul Părinte Patriarh Teofil al III-lea, pe scena special amenajată în fața Catedralei arhiepiscopale. La *Sala Unirii*, a luat parte la ceremonialul oficial: citirea „Rezoluțiunii Adunării Naționale de la Alba Iulia”, primirea soliilor din cetățile de scaun, dezvelirea plăcilor omagiale și binecuvântarea acestora de către Preafericitul Părinte Patriarh. În continuare, în Piața Tricolorului, a fost prezent la parada portului popular, la reconstituirea istorică a Marii Adunări Naționale, precum și la slujba de sfințire a Monumentului Marii Uniri, amplasat în Parcul Unirii. De asemenea, a asistat la inaugurarea Podului Unirii și a Monumentului Marii Uniri, în prezența domnului Klaus Werner Iohannis, Președintele României, precum și la ceremonia defilării trupelor și tehnicii militare pe Bulevardul „1 Decembrie 1918”.

Duminică, 2 decembrie ❖ A oficiat Sfânta Liturghie în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia.

Marti, 4 decembrie ❖ A efectuat o vizită la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, unde s-a întâlnit cu părintele prof. univ. dr. Mihai Himcinschi, decanul Facultății, și cu părintele Cristian Rațiu, duhovnicul Facultății, în vederea îmbunătățirii formării spirituale a studenților.

Miercuri, 5 decembrie ❖ La Centrul eparhial, a primit vizita domnului Ion Dumitrel, Președintele Consiliului Județean Alba, a domnului Mircea Hava, Primarul Municipiului Alba Iulia, a domnului senator Ioan Dîrzu și a doamnei Eugenia-Marcela Dărmăș, Inspectorul Școlar General al Județului Alba.

Joi, 6 decembrie ❖ La Catedrala episcopală „Sfântul Ierarh Nicolae” din Deva, a liturghisit în sobor arhieresc, cu ocazia praznuirii hramului.

Vineri, 7 decembrie ❖ La Centrul eparhial, a primit vizita domnului Cornel Cosma, Directorul Serviciului Român de Informații Alba.

Sâmbătă, 8 decembrie ❖ În parohia Albac, protopopiatul Câmpeni, a săvârșit Sfânta Liturghie și slujba parastasului pentru preotul Iuliu-Sorin Todea. Seara, la Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” de la Recea, protopopiatul Târgu-Mureș, a asistat la slujba Vecerniei.

Duminică, 9 decembrie ❖ A oficiat Dumnezeiasca Liturghie și slujba de binecuvântare a casei parohiale în parohia Cristești I, protopopiatul Târgu-Mureș, păstorită cu vrednicie de către părintele Răzvan Enache.

Marti, 11 decembrie ❖ În orașul Nazaret din Galileea, a vizitat Bazilica Bunei-vestiri, Atelierul dulgherului Iosif și Fântâna Preasfintei Fecioare Maria.

Joi, 13 decembrie ❖ A poposit la mănăstirile din pustia Iudeii, după care, în Bazilica Nașterii din Betleem, a adus cântare de laudă Pruncului divin Care ne-a oferit mântuire veșnică.

Sâmbătă, 15 decembrie ❖ A vizitat sanctuarele de pe Muntele Sion, după care

a fost primit de Preafericitul Părinte Teofil al III-lea, Patriarhul Ierusalimului. După-amiază, a călătorit pe Muntele Eleonului, oprindu-se și în Grădina Ghetsimani, unde se află Biserica Agonie și Mormântul Maicii Domnului.

Duminică, 16 decembrie ❖ În zorii zilei de Duminică a liturghisit în Ediculul Sfântului Mormânt al lui Hristos. După-amiază, împreună cu grupul de pelerini, a vizitat patria Sfântului Ioan Botezătorul, Ain Karem.

Luni, 17 decembrie ❖ La Mănăstirea „Sfântul Gheorghe Hozevitul”, a citit Acatistul Sfântului Ioan Iacob Hozevitul lângă sicriul cu sfințele sale moaște. Pe urmă, a vizitat cetatea Ierihon și a poposit în rugăciune lângă râul Iordan, sfințindu-i pe credincioși cu apă sfântă și sfințitoare.

Miercuri, 19 decembrie ❖ În Salonul oficial al Centrului eparhial, a primit grupuri de colindători, vestitori ai Nașterii Domnului, pe care i-a zidit suflătește prin învățături privind însemnătatea luminosului praznic.

Joi, 20 decembrie ❖ În Salonul oficial al Centrului eparhial, a primit cete de colindători, cărora le-a adresat frumoase cuvinte despre importanța sărbătorii Nașterii Domnului.

Vineri, 21 decembrie ❖ A participat, cu mesaj duhovnicesc, la întrunirea Consiliului profesoral al Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Simion Ștefan” din Alba Iulia.

Sâmbătă, 22 decembrie ❖ A efectuat o vizită la Așezământul social „Sfântul Vasile cel Mare” din municipiul Alba Iulia, condus cu jertfelnicie de către părintele Marcel Duda.

Duminică, 23 decembrie ❖ A săvârșit Dumnezeiasca Liturghie în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia. Seara, a asistat la slujba Vecerniei și la concertul de colinde susținut de către corala „Sfânta Treime” a Catedralei Reîntregirii.

Luni, 24 decembrie ❖ A oficiat slujba Pavcerniței mari cu Litie în Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia.

Marti, 25 decembrie ❖ De praznicul Nașterii Domnului, a slujit în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia. După Sfânta Liturghie, în Salonul oficial, a avut loc recepția îndătinată.

Miercuri, 26 decembrie ❖ De sărbătoarea Soborului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a celebrat Dumnezeiasca Liturghie în parohia „Sfânta Ana” din municipiul Târgu-Mureș, păstorită de către preoții Emil și Cătălin Maier.

Joi, 27 decembrie ❖ La Mănăstirea „Hristos Pantocrator” din municipiul Alba Iulia, a participat la Sfânta Liturghie și a rostit un cuvânt de învățătură.

Duminică, 30 decembrie ❖ A asistat la Sfânta Liturghie săvârșită la Mănăstirea „Buna Vestire” de la Pătrângenii și a predicat.

Luni, 31 decembrie ❖ În Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia, la miezul nopții, a oficiat *Slujba ce se săvârșește în noaptea trecerii dintre ani*, adresând credincioșilor un scurt cuvânt ocazional.

A consemnat
Eugen Bărbăian
Secretar eparhial

●● Evenimente

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a liturghisit în biserica „Înălțarea Domnului” – Catedrala mare din municipiul Târgu-Mureș

De praznicul Botezului Domnului, 6 ianuarie, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu a celebrat Sfânta Liturghie în biserica „Înălțarea Domnului” – Catedrala mare, din municipiul

Târgu-Mureș. La altarul acesteia slujesc părintele protopop Olimpiu Zăhan și părinții Silviu Negruțiu și Petru Șerban.

După slujba din biserică, soborul de preoți și de diaconi în frunte cu Chiri-

arhul nostru și mulțimea de popor au ieșit pe esplanada din fața sfântului locaș de închinare pentru a săvârși slujba Aghiasmei Mari. Aceasta se face doar cu prilejul acestei sărbători.

Credincioșii mureșeni l-au întâmpinat pe Întâistătorul Eparhiei noastre cu multă căldură și dragoste, stropiți fiind cu apa sfințită spre a primi binecuvântare din înaltul cerului. Pentru merite deosebite, câteva personalități ale orașului au primit Ordinul ecleziastic *Donum Sacrum Unitatis*.

Arhid. Rafael Orzeiu

Arhipăstorul Alba Iuliei a oficiat Sfânta Liturghie în cartierul Unirii al muncipiului Târgu-Mureș

În data de 7 ianuarie, Arhiepiscopul Alba Iuliei, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a oficiat Dumnezeiasca Liturghie în biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Târgu-Mureș. Turma cuvântătoare de aici este păstorită cu multă râvnă de către părinții Petru Miron și Vasile Ilieș.

Piatra de temelie a noii biserici a fost pusă în anul 1991, iar, cu efortul susținut al credincioșilor, lucrările s-au finalizat în anul 2007. A fost pictată în tehnica *fresco* de către pictorii Vale-

rian Diaconu și Nicolae Țolea, între anii 2011-2018.

Impresionat de cumințenia credincioșilor participanți la cultul liturgic, Înaltpreasfinția Sa le-a pus la suflet acestora faptul că tre-

buie să urmeze exemplul de smerenie și de moralitate al Sfântului Ioan Botezătorul, ferindu-se de păcat și iubind pe aproapele lor.

Arhid. Rafael Orzeiu

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu a celebrat Dumnezeiasca Liturghie în parohia Ighiu, protopopiatul Alba Iulia

În Duminica după Botezul Domnului, 13 ianuarie, Părintele Arhiepiscop Irineu a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în parohia Ighiu, protopopiatul Alba Iulia. Preot paroh al comunității creștine de aici este, înce-

pând cu anul 2017, părintele Marius Miclea.

Localitatea Ighiu este atestată documentar în anul 1206, când se vorbește despre primii coloniști sași, care s-au așezat aici. În apropierea localității se află cetatea dacică „Piatra Crai-

vei”, iar pe dealul „Măguli” care aparține satului, s-a descoperit un punct de observație folosit de armata romană.

Adresându-se credincioșilor prezenți, Arhipăstorul nostru a spus: „Toți vor să ajungă în cer, dar nu fiecare are dorința de a se osteni în acest scop. Nu este suficient să dorești; trebuie să te ostenești, să suferi, să alergi și să lupți, precum Însuși Mântuitorul nostru ne spune: «Împărăția cerurilor se ia cu asalt, iar cei ce dau asaltul o cuceresc pe ea» (Mt. 11, 12)”.

Arhid. Rafael Orzeiu

REDACȚIA „CREDINȚA STRĂBUNĂ”

Președinte: **Înaltpreasfințitul Părinte IRINEU**, Arhiepiscop al Alba Iuliei;
Redactor șef: Pr. Oliviu **Botoi**;
Redactori: Pr. Nicolae **Aloman**; Andrei **Motora**;
Colaboratori: Pr. Petrișor **Muntean**, Arhid. Rafael **Orzeiu**, Pr. Iosif **Zoica**;

ISSN 1222-2313

Abonamentele se fac la orice Oficiu Poștal din țară sau direct prin mandat poștal pe adresa: ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ALBA IULIA, str. Mihai Viteazul, nr. 16, specificând pe verso: abonament „CREDINȚA STRĂBUNĂ” pe 2019 și adresa completă sau prin e-mail: editurareintregirea@gmail.com
Prețul unui abonament pe un an este de 20 lei + taxe postale în valoare de 4 lei.

Tiparul executat la
TIPOGRAFIA ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE
ALBA IULIA
Concepție grafică și tehnoredactare
Pr. Nicolae Aloman